

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Ympäristöministeriö

kirjaamo.ym@gov.fi

Viite: VN/15935/2026-YM-5

Lupa- ja valvontaviraston lausunto Lapin maakuntaliiton hakemuksesta koskien luonnonsuojelulain 39 §:n mukaista valtioneuvoston päätöstä Sakatin kaivoshankeen vaihemaakuntakaavan hyväksymiseksi, Viiankiaavan Natura-alue

Ympäristöministeriö on 29.5.2026 pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa siitä, ovatko Lapin liiton toimittamassa hakemuksessa esitetyt korvaavat toimenpiteet riittäviä luonnonsuojelulain (9/2023) 39 §:n 5 momentin edellyttävällä tavalla Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi. Lisäksi Ympäristöministeriö pyytää tarpeen mukaan lausumaan siitä, miten suunnitelmaa tulisi täydentää, jotta säännöksen edellyttämällä tavalla Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvat heikennykset korvattaisiin täysimääräisesti.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Sisällys

Lupa- ja valvontaviraston lausunto Lapin maakuntaliiton hakemuksesta koskien luonnonsuojelulain 39 §:n mukaista valtioneuvoston päätöstä Sakatin kaivoshankeen vaihemaakuntakaavan hyväksymiseksi, Viiankiaavan Natura-alue	1
Tiivistelmä	3
1 Natura-alueen yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaaminen Sakatin kaivoshankkeessa	4
1.1 Lapin liiton hakemus.....	4
1.2 Viiankiaavan Natura-alue (FI1301706, SAC/SPA)	4
1.3 ELY-keskuksen lausunto kaivoshankkeen Natura-arvioinnista	5
1.4 Natura-alueen heikentämiskiellosta poikkeaminen ja korvaavat toimenpiteet	6
2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto korvaavista toimenpiteistä	12
2.1 Suunnitelman pohjana oleva aineisto	12
2.2 Laskentamenetelmä täysimääräisyyden varmistamiseksi.....	20
2.3 Heikennyksen määrä ja laatu	29
2.4 Korvaavien toimenpiteiden määrä ja laatu	33
2.5 Ylimääräiset korvaavat toimenpiteet.....	43
2.6 Seuranta	43
2.7 Yhteenveto korvaavien toimenpiteiden riittävydestä	45
3 Asian käsittelijät.....	57
4 Liite 1. Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuden ja edustavuuden sekä ekologisen tilan suhde	59

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Tiivistelmä

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Lapin liiton hakemuksessa esitetyt korvaavat toimenpiteet eivät nykyisessä muodossaan ole luontodirektiivin 6 artiklassa ja luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitetulla tavalla riittäviä korvaamaan täysimääräisesti Natura-verkoston yhtenäisyydelle ja Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteena oleville luonnonarvoille aiheutuvaa merkittävää heikennystä.

Korvaavien toimenpiteiden suunnitelmassa käytetty laskenta- ja arviointimenetelmä ei ole sellaisenaan soveltuva luontodirektiivin mukaiseen Natura-alueen suojeluperusteille aiheutuvien heikennysten korvaamiseen. Lupa- ja valvontavirasto on omana työnään alustavasti tarkastellut esitettyjen korvaavien toimenpiteiden riittävyttä luontodirektiivissä edellytetyllä tavalla.

Suunnitelma perustuu osittain puutteelliseen ja keskeneräiseen aineistoon, minkä vuoksi heikennysten ja korvaavien toimien välistä vastaavuutta ei useimpien luonnonarvojen osalta voida arvioida. Suunnitelman puutteet koskevat erityisesti luontotyyppien määrittämisä ja rajoituksia, lajien populaatiokokoa, arvioita heikennyksen määrästä, ennallistamistoimenpiteiden käytännön toteutuksen suunnittelua ja vaikutusalueita, arvioita ennallistamistoimenpiteiden tuottamien hyötyjen suuruudesta ja onnistumisen varmuudesta, ylimääräisten korvaavien toimenpiteiden vaikuttavuutta ja korvaavien toimenpiteiden seurantaa.

Korvaavat toimenpiteet eivät ole riittäviä korvaamaan aapasoille, letoille ja jänkäkurpalle aiheutuvia heikennyksiä. Puustoisten soiden, pikkujokien ja purojen, mustaviklon, kiiltosirppisammalen, isonuijasammalen ja lapinsirppisammalen osalta suunnitelma sisältää niin merkittäviä puutteita, ettei toimenpiteiden riittävyttä voida arvioida. Vaihettumissoiden ja rantasoiden, lähteiden ja lähdesoiden ja lapinleinikin osalta toimenpiteet ovat mahdollisesti riittäviä korvaamaan niille aiheutuvan heikennyksen. Arvioihin sisältyy kuitenkin suunnitelman puutteista johtuen huomattavaa epävarmuutta.

Suunnitelmaa tulee täydentää merkittävästi ennen kuin Natura-alueen heikennysten voidaan arvioida tulevan korvatuiksi. Keskeisimmät täydennystarpeet koskevat luontotyyppien ja lajien suojelutason ja esiintymien selvittämistä sekä suojelu- ja ennallistamistoimien lisäämistä ja tarkentamista.

1 Natura-alueen yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaaminen Sakatin kaivoshankkeessa

1.1 Lapin liiton hakemus

AA Sakatti Mining Oy suunnittelee Sakatin kaivoshankkeen toteuttamista Sodankylässä sijaitsevan monimetalliesiintymän hyödyntämiseksi. Lapin liitto valmistelee Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavaa ja hakee kaavan toteuttamiseksi valtioneuvostolta luonnonsuojelulain 39 § mukaista päätöstä.

Lapin liiton hakemus sisältää 13.5.2026 päivätyn hakemuksen lisäksi mm. WSP Finland Oy:n laatiman suunnitelman Viiankiaavan Natura 2000 -alueen suojeluperusteiden korvaamisesta, joka koostuu kolmesta osaraportista:

1. Suunnitteluperiaatteet
2. Yleissuunnitelma
3. Toimenpidealueiden suunnittelu

Lisäksi AA Sakatti Mining Oy on toimittanut suoraan viranomaisille elokuussa 2026 päivitysraportin sekä paikkatietoaineistoja useaan otteeseen kesän 2026 aikana.

1.2 Viiankiaavan Natura-alue (FI1301706, SAC/SPA)

Sakatin kaivoshankkeen maanalaiset louhokset sijoittuvat Viiankiaavan Natura-alueelle ja maanpäälliset kaivosalueet alueen välittömään läheisyyteen.

Viiankiaapa kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC-alue) että lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA-alue).

Natura-tietolomakkeella mainitaan alueen suojeluperusteena yhteensä 13 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ja kuusi liitteen II lajia sekä yhteensä 28 lintudirektiivin mukaista lajia. Luontotyypeistä priorisoituja ovat Keidassuot, Huurresammallähteet, Aapasuot, Luonnonmetsät ja Puustoiset suot.

Tietolomakkeen tiedot perustuvat pääosin 2010-luvun alkupuolelta oleviin tietoihin, joiden mukaiseksi tietolomaketta on päivitetty valtioneuvoston päätöksellä vuonna

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

2018. Alueella on tehty runsaasti luontoselvityksiä kyseisen ajankohdan jälkeen. Tietolomakkeella mainittujen lisäksi Natura-alueella esiintyy useita luontodirektiivin liitteen I luontotyypppejä, liitteen II lajeja ja lintudirektiivin liitteen I lajeja.

1.3 ELY-keskuksen lausunto kaivoshankkeen Natura-arvioinnista

Natura-alueen heikentämiskiellosta poikkeamista voidaan harkita vasta sen jälkeen, kun Natura-arviointi- ja lausuntomenettely on päättynyt¹. Sakatin kaivoshankkeen Natura-arviointi- ja lausuntomenettely (6 artiklan 3 kohta) on päättynyt ELY-keskuksen ja Metsähallituksen antamiin lausuntoihin vuonna 2025.

ELY-keskuksen 9.7.2025 Natura-arvioinnista antama lausunto² perustui Sakatin vaihemaakuntakaavan laatimisen yhteydessä päivitettyyn Natura-arviointiin sekä yhtiön lausunnonantonaikana tekemiin täydennyksiin. ELY-keskus totesi lausunnossaan, että Natura-arviointi oli kokonaisuutena arvioiden asianmukaisesti laadittu ja lausuntoprosessin aikana tehtyjen täydennysten jälkeen riittävä Natura-arvioinnin tarpeisiin.

Sakatin kaivoshanke heikentää merkittävästi useita Viiankiaavan Natura-alueen suojeluperusteena mainittuja luontotyypppejä ja lajeja, joten alue ei pysy luontodirektiivin tarkoittamalla tavalla koskemattomana. ELY-keskuksen käsityksen mukaan merkittävä heikentyminen kohdistuu lieventämistoimenpiteiden jälkeen 12 suojeluperusteeseen:

- Pikkujoet ja purot
- Vaihettumissuot ja rantasuot
- Lähteet ja lähdesuot
- Letot
- Aapasuot
- Puustoiset suot
- lapinleinikki

¹ C(2018) 7621 luku 5.2

² LAPELY/1069/2025

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

- isonuijasammal
- kiiltosirppisammal
- lapinsirppisammal
- jänkäkurppa
- mustaviklo

Muun muassa Natura-arvioinnin aineistoon liittyvien epäselvyyksien ja puutteiden takia Lapin ELY-keskuksen ei ollut mahdollista tyhjentävästi lausua siitä, kuinka paljon ja kuinka laajalti mikin suojeluperuste heikkenee, mutta merkittävästi heikentyvät luonnonarvot oli mahdollista tunnistaa. Tämä tarkoittaa, että Natura-arvioinnin aineisto ei sellaisenaan ole ollut ELY-keskuksen käsityksen mukaan riittävä luonnonsuojelulain 39 § mukaisen päätöksen pohjaksi. Erityisen paljon epävarmuutta kohdistui lajien yksilömääriin. Epäselvyyksiä ja puutteita on käsitelty tarkemmin Natura-arvioinnista annetussa lausunnossa ja niistä on keskusteltu yhtiön kanssa lausunnon antamisen jälkeen lokakuussa 2025³.

ELY-keskus katsoi Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa, että pohjavesimallinnukseen liittyvää epävarmuutta on hallittava kompensatiomenettelyssä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että korvattavan pinta-alan laskennan on perustuttava kallioperän vedenjohtavuuden 60. persentiilin arvoilla tehtyihin mallinnuksiin.

Sakatin kaivoshankkeen Natura-arviointi- ja lausuntomenettely on päättynyt tilanteessa, jossa on voitu todeta suunnitelman vaikuttavan haitallisesti Viiankiaavan Natura-alueen koskemattomuuteen ja heikentävän merkittävästi useita luontotyyppejä ja lajeja, mutta jossa on joiltain osin jäänyt epäselvyyttä sen osalta, kuinka suuri heikennys on. Jotta valtioneuvosto voi päättää Natura-alueen heikentämiskiellosta poikkeamisesta sekä määrätä korvaavista toimenpiteistä, on korvattavien heikennysten tarkka määrä oltava tiedossa.

1.4 Natura-alueen heikentämiskiellosta poikkeaminen ja korvaavat toimenpiteet

Vaikutusten merkittävyys eli se, mihin suojeluperusteisiin korvaavat toimenpiteet kohdistuvat, on selvitetty luonnonsuojelulain mukaisessa Natura-arviointi- ja

³ LAPELY/2712/2025

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

lausuntomenettelyssä. Tässä lausunnossa ei arvioida uudelleen vaikutusten merkittävyyttä, koska Natura-arviointi- ja lausuntomenettely on jo päättynyt. Vaikutusten merkittävyyden uudelleen arvioiminen ei kuulu Natura-alueen heikentämiskieltoa koskevaan poikkeamismenettelyyn⁴.

Luonnonsuojelulain 39 § mukaan Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja merkittävästi heikentävä suunnitelma voidaan hyväksyä tai vahvistaa, jos suunnitelmalle ei ole vaihtoehtoista ratkaisua ja valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä. Lisäksi edellytyksenä on, että valtioneuvoston on suunnitelman toteuttamista koskevassa päätöksessä **määrättävä Natura-verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.**

Luonnonsuojelulain 39 §:llä pannaan täytäntöön luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan toinen virke ja 4 kohta sekä 7 artikla⁵. Luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaan, jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, **jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura -verkoston yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä.**

Luontodirektiivissä ei ole määritelty korvaavien toimenpiteiden käsitettä. Kyseistä artiklaa koskevissa komission tulkintaohjeissa⁶ korvaavilla toimenpiteillä tarkoitetaan suunnitelmakohtaisia mutta suunnitelmasta riippumattomia viimesijaisia toimenpiteitä, joilla korvataan suunnitelman kielteiset vaikutukset ja turvataan Natura-verkoston yleinen ekologinen yhtenäisyys. Korvaavat toimenpiteet eivät voi sisältää toimia, jotka ovat tarpeen luonto- tai lintudirektiivin tavanomaista toteuttamista varten⁷. Luontodirektiivin 6 artiklan kohdan 1 mukaan

⁴ Kuusiniemi 2000, s. 30–31; Kallio 2001, s. 192–193, Similä & Suvantola 2024 mukaan

⁵ HE 76/2022

⁶ C(2018) 7621 final, C(2021) 6913 final

⁷ C(2018) 7621 final, luku 3.7.14 mukaan ”ulotuttava luontodirektiivin 6 artiklan kohdan 1 mukaisesti toteutettuja suojelutoimenpiteitä pidemmälle.”, C(2021) 6913 final mukaan ”laajempia kuin Natura 2000 -alueiden

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

”jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelutoimenpiteet ja laadittava tarvittaessa tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia, jotka koskevat erityisesti näitä alueita tai jotka sisältyvät muihin kehityssuunnitelmiin, sekä tarpeellisia lainsäädännöllisiä, hallinnollisia tai sopimusoikeudellisia toimenpiteitä, jotka vastaavat liitteen I luontotyyppien ja liitteessä II esitettyjen lajien ekologistia vaatimuksia alueilla.” Luontodirektiivin 1 artiklan mukaan suojelutoimenpiteet ovat toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi tai ennalleen saattamiseksi. Komission tulkintaohjeen mukaan Natura-alueiden suojelutavoitteet ovat erityisiä tavoitteita, jotka alueella on saavutettava sen varmistamiseksi, että alue edistää parhaalla mahdollisella tavalla suotuisan suojelun tason saavuttamista asianmukaisella tasolla (kun otetaan huomioon kyseisten lajien tai luontotyyppien luontainen levinneisyysalue)⁸. Suojelutavoitetta vastaava toimenpide voi olla esimerkiksi luontotyyppin tai lajin elinympäristön ennallistaminen. Suomessa Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa osoitetuista viranomaistehtävistä⁹. Komission tulkintaohjeessa¹⁰ mainitaan korvaavana toimenpiteenä luontotyyppin pinta-alan lisääminen kyseisellä alueella tai luontotyyppin saattaminen ennalleen toisella Natura-alueella, mikä on ristiriidassa edellä mainitun kanssa. Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole kansallisen tai EU-tuomioistuimen päätöstä, jossa luonto- tai lintudirektiivin tavanomaisen toteuttamisen ja korvaavien toimenpiteiden välistä rajanvetoa olisi käsitelty. Asiasta ei ole säädetty myöskään luonnonsuojelulaissa.

Komission tulkintaohjeen mukaan luontodirektiivissä edellytetty Natura-verkoston yleisen kokonaisuuden säilyminen yhtenäisenä arvioidaan suhteessa siihen merkitykseen, joka heikennettävällä Natura-alueella on ollut verkoston kokonaisuuden kannalta¹¹. Heikennettävän Natura-alueen merkitys verkoston yhtenäisyyden kannalta riippuu alueen suojelutavoitteista, niiden luontotyyppien ja

osoittamiseksi, suojelemiseksi ja käyttämiseksi vaadittavat toimenpiteet, jotka on vahvistettu alueen suojelutavoitteissa.”

⁸ C(2018) 7621 final, luku 2.3.1.

⁹ Luonnonsuojelulaki 9 §

¹⁰ C(2021) 6913 final

¹¹ C(2018) 7621 final

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

lajien lukumäärästä ja suojelun tasosta, joita varten alue on osoitettu ja siitä, miten alue auttaa varmistamaan asianomaisten luontotyyppien ja lajien riittävän maantieteellisen levinneisyyden. Korvaavilla toimenpiteillä on varmistettava, että hankkeen aiheuttama menetys verkoston yleisen kokonaisuuden yhtenäisyydelle tulee täysimääräisesti korvatuksi.

Suojelutaso (suojeluaste – luokittelu, suojelu) tarkoittaa luontotyyppin luonnontilaisuutta¹². Kansallisesti Natura-alueiden kartoituksessa on käytetty luokitusta, jossa Natura-luontotyyppien luonnontilaisuus ja edustavuus on yhdistetty yhdeksi muuttujaksi¹³. Luokitus sisältää sekä sellaisia arvoja, joiden suojelutaso ei ole johdettavissa Natura-luontotyyppin luonnontilaisuudesta ja edustavuudesta (luokat 20, 23, 30, 33) että sellaisia arvoja, joiden luonnontilaisuus ja edustavuus on alempi kuin suojelun taso, koska alenema johtuu luontaisista syistä (21, 31). Lajien suojelutaso tarkoittaa niiden elinympäristöjen luonnontilaisuutta eli sitä, miten hyvin elinympäristön laatu vastaa lajin elinvaatimuksia¹⁴.

Komission tulkintaohjeiden¹⁵ mukaan korvaavat toimenpiteet voivat olla mm. uuden Natura-alueen osoittamista ja suojelua, luontotyyppien ennallistamista ja hoitoa tai lajien palauttamista, elvyttämistä ja vahvistamista. Korvaavana toimenpiteenä Natura-verkostoon voidaan osoittaa uusia alueita, mutta ne eivät yksin riitä ilman muita liitännäisiä hoitotoimenpiteitä¹⁶. Lupa- ja valvontavirasto tulkitsee komission ohjeita niin, että uusien alueiden osoittaminen Natura-verkostoon ja niiden suojelu eivät ole riittäviä toimenpiteitä, mikäli alueet ovat heikentyneessä tilassa ja vaatisivat ennallistamista tai hoitoa. Tulkintaohjeen mukaan korvaavilla toimenpiteillä on pyrittävä korvaamaan pahimmat mahdolliset todennäköisiä haitallisia vaikutuksia koskevat skenaariot¹⁷. Mikäli korvaavat toimenpiteet toteutetaan alueella, jota ei ennestään ole osoitettu suojeltavaksi, se

¹² Komission päätös (2023/2806/EU) Natura 2000 -alueiden tietolomakkeesta sisältää EUlle toimitettavien kenttien kuvaukset ja ohjeet, SASS-järjestelmä; Natura-alueen tila-arviointi eli NATA – Tietosisältöohje, SASS-järjestelmä, Metsähallitus Luontopalvelut

¹³ Luontopalvelujen luontotyyppi-inventoinnin kuviotieto-ohje, Metsähallitus 2020

¹⁴ Natura-alueen tila-arviointi eli NATA – Tietosisältöohje, SASS-järjestelmä, Metsähallitus Luontopalvelut

¹⁵ C(2018) 7621 final, luku 3.7.8., C(2021) 6913 final, luku 3.3.3.

¹⁶ C(2018) 7621 final, luku 5.4.3.

¹⁷ C(2021) 6913 final, luku 3.3.3.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

on osoitettava Natura 2000 -alueeksi ja sen on täytettävä kaikki luonnonsuojeludirektiivien vaatimukset¹⁸.

Natura-verkoston yleisen kokonaisuuden säilyminen yhtenäisenä edellyttää, että suunnitelma tai hanke ei yleensä saa vaikuttaa alueeseen peruuttamattomasti ennen kuin korvaavat toimenpiteet on otettu käyttöön¹⁹. Korvaavien toimenpiteiden tulokset tulee olla käytännössä saavutettu silloin kun heikennys toteutuu. Tietyissä olosuhteissa, joissa tämä ei ole täysin mahdollista, edellytetään ylimääräisiä korvaavia toimenpiteitä odotusaikana aiheutuvien menetysten vastapainoksi.

Korvaavat toimenpiteet on kuvattava riittävällä tavalla ja esitettävä tieteellisesti perusteltu selostus siitä, miten toimenpiteet tosiasiallisesti korvaavat suunnitelman kielteiset vaikutukset lajeihin ja luontotyypeihin alueen suojelutavoitteisiin nähden ja miten niillä varmistetaan, että Natura-verkoston yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä²⁰. Lisäksi tarvitaan mm. näyttö siitä, että toimenpiteet ovat teknisesti toteutettavissa tavoitteisiin ja aikatauluun nähden sekä erityiset seuranta ja raportointiaikataulut, jotka perustuvat edistymistä korvaavien toimenpiteiden saavuttamista kuvaaviin indikaattoreihin. Komission tiedonannon mukaan seurannan tavoitteena on varmistaa, että korvaavilla toimenpiteillä saavutetaan niille asetetut tavoitteet ja niitä ylläpidetään pitkällä aikavälillä ja, mikäli näin ei ole, toteutetaan korjaavia toimenpiteitä, joilla näihin ongelmiin puututaan²¹.

Komissio kehottaa tulkintaohjeessaan kiinnittämään erityistä huomiota tilanteisiin, joissa suunnitelman tai hankkeen kielteiset vaikutukset kohdistuvat harvinaisiin luontotyypeihin tai sellaisiin luontotyypeihin, joiden ekologisen toimivuuden palauttaminen kestää pitkän aikaa²². Lisäksi komission tulkintaohjeessa²³ todetaan, että joissain tapauksissa ennallistaminen ei ole välttämättä mahdollista, siksi että se vaatisi erittäin pitkän ajan (esimerkiksi turvesuon tosiasiallinen ennalleen saattaminen vaatisi muutamia tuhansia vuosia), tai siksi, että lajin tai

¹⁸ C(2018) 7621 final, luku 5.5.5.

¹⁹ C(2018) 7621 final, luku 3.7.8.

²⁰ C(2018) 7621 final, C(2021) 6913 final

²¹ C(2018) 7621 final, luku 5.5.7.

²² C(2018) 7621 final, luku 5.4.3.

²³ C(2021) 6913 final, luku 3.3.3.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

luontotyyppin ennallistamisekologiasta ei ole riittävästi tietoa (esimerkiksi kalkkikivilähteet tai luonnontilaiset letot). Komission tulkintaohjeen mukaan ajallisia viiveitä ei voida hyväksyä, jos ne johtavat luontodirektiivin liitteessä II tai lintudirektiivin liitteessä I mainitun lajin kannan pienenemiseen²⁴. Kaikissa tapauksissa korvaamistarkoituksessa tehtävän ekosysteemien ja lajien elinympäristöjen ennalleen saattamisen ja uudelleenluomisen on perustuttava vankkaan tietämykseen ennallistamisekologiasta.

Komission tiedonannon²⁵ mukaan yleisesti hyväksytään, että korvaavuussuhteiden pitäisi olla selvästi enemmän kuin 1:1. Korvaavuussuhde 1:1 tai sitä pienempi suhde voi tulla kyseeseen lähinnä vain silloin, kun pystytään osoittamaan, että tällä laajuudella toimenpiteillä onnistutaan täysimääräisesti palauttamaan rakenne ja toiminnot ennalleen lyhyellä aikavälillä (esimerkiksi vaarantamatta niiden luontotyyppien tai keskeisten lajien kantojen säilymistä, joihin suunnitelma tai hanke todennäköisesti vaikuttaa, tai niille asetettuja suojelutavoitteita).

Komission tulkintaohjeiden mukaan korvaavien toimenpiteiden tulisi mm.

- 1) vaikuttaa alueen suojelutavoitteisiin ja kielteisten vaikutusten kohteena oleviin luontotyypeihin ja lajeihin lukumääräisesti ja suojelun tason osalta vastaavassa määrin,**
- 2) olla luonnonmaantieteellisen levinneisyyden kannalta vastaavia ja tuottaa vastaavat ekologiset toiminnot,**
- 3) olla käytössä, täysin toimintakykyisiä ja vaikuttavia ennen kuin heikennys tapahtuu ja**
- 4) olla vaikutuksiltaan todennettavissa seurannan avulla.**

²⁴ C(2018) 7621 final, luku 3.7.15.

²⁵ C(2018) 7621 final, luku 3.3.3.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto korvaavista toimenpiteistä

Suunnitelma on tullut Lupa- ja valvontavirastolle lausuttavaksi keskeneräisenä. **Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että hakemuksen jättäminen vasta kun sitä koskeva aineisto on kerätty, toimenpiteet suunniteltu ja raportti kirjoitettu lopulliseen muotoonsa olisi oleellisella tavalla parantanut suunnitelman selkeyttä ja laatua.** Suunnitelman osittain päällekkäisen rakenteen (osaraportit 1–3) ja päivitystietojen (päivitysraportti) vuoksi viranomaisen on ollut vaikea saada yksiselitteistä kuvaa suunnitelmasta.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmaa ei ole laadittu komission tulkintaohjeissa kuvatulla tavalla (lausunnon luku 1.4). Keskeisimmät puutteet liittyvät käytettyyn aineistoon, heikennysten ja hyvitysten laskentatapaan sekä korvaavien toimenpiteiden käytännön toteutuksen suunnittelun keskeneräisyyteen. Puutteita käsitellään yksityiskohtaisemmin jäljempänä tässä lausunnossa.

Suunnitelma perustuu ELY-keskuksen Natura-lausunnossa esittämään näkemykseen siitä, mitä alueen suojeluperusteena olevia luonnonarvoja hanke heikentää merkittävästi. Lisäksi siinä on otettu huomioon ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti pohjaveden aleneman ja pölylaskeuman aiheuttamiin vaikutuksiin liittyviä epävarmuuksia.

- Suunnitelmassa korvataan heikentyminen kaikille niille suojeluperusteille, jotka ELY-keskus on Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa todennut merkittävästi heikentyviksi. Yhtiö ei aio korvata niille luontodirektiivin liitteen I luontotyypeille, liitteen II lajeille tai lintudirektiivin liitteen I lajeille aiheutuvaa merkittävää heikentymistä, jotka eivät ole alueen suojeluperusteena.
- Pohjaveden alenemaa on arvioitu kallioperän vedenjohtavuuden 60. persentiilin arvoilla tehtyjen mallinnusten perusteella ja myös pölyvaikutus on otettu huomioon.

2.1 Suunnitelman pohjana oleva aineisto**2.1.1 Heikentyvän alueen aineisto**

Natura-arvioinnin aineisto ei sellaisenaan ole ollut riittävä luonnonsuojelulain 39 § mukaisen päätöksen pohjaksi, koska Natura-lausunnon laatimisen yhteydessä

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

havaittiin, että arvioinnissa esitetyssä aineistossa oli laajasti epäselvyyksiä ja puutteita, eikä luonnonarvojen heikentymisen tarkkaa määrää siitä syystä kaikilta osin saatu selville²⁶. ELY-keskus on yhtiön kanssa 9.10.2025 pidetyssä palaverissa²⁷ esittänyt näkemyksensä, että heikentymisen määrään arvioimiseksi vaikutusalueen luontotyyppitykset, niiden ekologinen tila sekä lajiesiintymien populaatiokoko tulisi vielä selvittää tai tarkistaa maastossa ennen hakemuksen jättämistä.

Heikentyvän alueen luontotyyppejä ja sammallajeja koskevaa aineistoa on täydennetty ja korjattu Natura-lausuntojen perusteella ja osittain maastotöin syksyllä 2025 ja kesällä 2026. Osa täydennyksistä on tehty vasta hakemuksen jättämisen jälkeen. Suunnitelman pohjana olevan aineiston luotettavuutta ja riittävyttä on vaikea arvioida, koska suunnitelman perusteella ei saa selkeää kuvaa aineistosta ja sen keräämisestä, eikä siitä mitä tietoja on Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn päättymisen jälkeen korjattu ja missä määrin. Hakemuksen jättämisen jälkeen tehtyjen lajikartoitusten merkitys jää epäselväksi. Lupa- ja valvontavirasto pitää tätä huomattavana puutteena.

Yhtiö on 29.6.2026 toimittanut Lupa- ja valvontavirastolle muutoslokit heikentyvällä alueella tehdyistä luontotyyppejä ja lajiesiintymiä koskevista korjauksista. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että luontotyyppejä koskevat korjaukset vastaavat pääosin ELY-keskuksen Natura-lausunnossa esille nostamiin puutteisiin ja virheisiin.** Nämä muutokset on tehty ennen hakemuksen jättämistä. Hakemuksen jättämistä ennen ja sen jälkeen tehtyjä muutoksia liittyen lajien esiintymien tilaan ja populaatiokokoon käsitellään jäljempänä lausunnossa.

Suunnitelmassa on havainnollisella tavalla esitetty heikentyvän alueen luontotyyppien ja lajien esiintyminen suhteessa vaikutusalueisiin. Läpinäkyvyyden vuoksi olisi ollut tarpeellista, että suunnitelmassa olisi esitetty kartoilla myös heikentyvän alueen kunkin suojeluperusteluontotyyppin kuvioden ja lajiesiintymien lisäksi Natura-luontotyyppin suojelutaso ja haittakerroin sekä lajiesiintymien populaatiokoot. Lupa- ja valvontavirasto pyysi 1.7.2026 paikkatietona kyseistä aineistoa ja sai aineiston 21.8.2026. Lupa- ja valvontavirastolla ei ole ollut mahdollisuutta tyhjentävästi käydä läpi myöhäisessä vaiheessa toimitettua

²⁶ ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnista LAPELY/1069/2025

²⁷ LAPELY/2712/2025

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

paikkatietoaineistoa, mutta sitä on tarkasteltu yleisellä tasolla ja siitä on tarkistettu joitakin yksityiskohtia.

ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antaman lausunnon²⁸ mukaan Lähteiden ja lähdesoiden pinta-aloissa oli huomattavaa epätarkkuutta. Pinta-alat on suunnitelmaa varten korjattu vastaamaan alkuperäisiä lähdekortteja, mitä Lupa- ja valvontavirasto pitää oikeana.

Suunnitelmassa kerrotun perusteella vaikuttaa siltä, että osa Sakattiojasta on jäänyt huomioon ottamatta, koska sitä ei ole kuvioitu (osaraportti 1 s. 85). Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että vaikutuksen kohteena oleva luontotyyppi on kuvioitava kokonaan, jotta heikennyksen suuruus voidaan laskea. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa on aliarvioitu heikentyvien Purot ja pikkujouet -luontotyyppien pinta-ala.

Tieto luontotyyppikuvioiden suojelutasosta eli luonnontilaisuudesta puuttuu.

Aineisto sisältää yli 100 hehtaaria sellaisia kuvioita, joiden suojelutaso ei ole johdettavissa Natura-luontotyyppien luonnontilaisuudesta ja edustavuudesta (luokat 20, 23, 30, 33²⁹) että noin 20 hehtaaria sellaisia kuvioita, joiden luonnontilaisuus ja edustavuus on alempi kuin suojelun taso, koska alenema johtuu luontaisista syistä (21, 31). Kuviot ovat Puustoisia soita, Lettoja ja Vaihettumissoita ja rantasoita.

Populaatietieto tarvitaan luonnonsuojelulain 39 § menettelyä varten Natura-tietolomakkeen mukaisessa yksikössä. Sammalesiintymien populaatiokokoina on suunnitelman mukaan käytetty Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn aikana täydennettyä aineistoa³⁰. Yhtiö on 29.6., 1.7., 15.8. ja 21.8.2026 toimittanut täydennyksiä ja korjauksia lajiaineistoon. Saatujen täydennysten sekä suunnitelman lajikohtaisten tekstien perusteella heikentyvän alueen isonuijasammalen ja lapinsirppisammalen tietoja on joiltain osin tarkennettu syksyn 2025 ja kesän 2026 aikana. Kokonaisuuden hahmottamista vaikeuttavat hakemuksen jättämisen jälkeen tehdyt täydennyskartoitukset sekä niiden puutteellinen esittäminen.

²⁸ LAPELY/1069/2025

²⁹ Luontopalvelujen luontotyyppi-inventoinnin kuviotieto-ohje, Metsähallitus 2020

³⁰ osaraportti 1 s. 40

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Kiiltosirppisammalen populaatiotietoja ei ole tarkennettu Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn jälkeen, vaikka suurella osalla heikentyvän alueen havaintopaikoista puuttuu populaatiotieto. Hyvin suuressa aineistossa puuttuva populaatiotieto voidaan joskus korvata keskimääräisellä populaatiokoolla, mutta pienemmässä aineistossa se tuottaa huomioon otettavan virhelähteen. Lisäksi maastossa tehtyjä populaatiotietoja on muunnettu virheellisesti yksikköön m². Esimerkiksi "4 m² muutamassa osassa" on tulkittu pinta-alaksi 1,1999 m² ja "4 dm²" pinta-alaksi 0,012 m². Kertautuessaan näistä syntyy liian iso virhe heikentyvän alueen populaatiokokoon.

Lapinsirppisammaleesiintymien maastossa kerätyt populaatiotiedot ovat kattavampia kuin kahdella muulla sammallajilla. Syksyn 2025 kartoituksissa löytyneet populaatiokooltaan huomattavat uudet esiintymät herättävät kysymyksen, onko lajin esiintyminen heikentyvällä alueella kartoitettu riittävällä tarkkuudella, koska lajin esiintymät ovat pysyviä verrattuna kahteen muuhun sammallajiin. Suunnitelmassa ei esitetä lapinsirppisammalkartoitusten laajuutta ja intensiteettiä. Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan lajia on pääosin kartoitettu muun kartoituksen osana. Kaikkia heikentyvän alueen lapinsirppisammaleesiintymiä ei voida riittävällä varmuudella sanoa löydetyn.

Natura-arvioinnin mukaan vesitaloudellisella vaikutusalueella oli isonuijasammalkasvustoa kaikkiaan 0,31 m². Suunnitelman mukaan kasvustoa on enää 0,098 m².³¹ Muutos populaatiokoossa on huomattava. Isonuijasammalen aineistosta on poistettu tarkennuskartoitusten perusteella kokonaan kaksi³² tai yhdeksän³³ havaintopaikkaa, koska laji ei enää kasvanut paikalla. Yhtiön 15.8.2026 toimittaman raportin perusteella elokuussa 2026 tarkistetuista 16 havaintopisteestä laji oli löytynyt ainoastaan yhdestä. Tarkennuskartoitusten toteutuksesta ja kattavuudesta ei ole Lupa- ja valvontaviraston erikseen saamaa elokuun 2026 kartoitusjälkeä sekä samaa kartoituskertaa koskevaa lyhyttä muutaman lauseen kuvausta lukuun ottamatta mitään tietoja. Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole, että kaivoksen vaikutusalue olisi kartoitettu sillä tarkkuudella, että sekä hävinneet että uudet laikut on pystytty paikantamaan heikentyvältä alueelta kattavasti. Isonuijasammalen tarkennuskartoituksissa syksyllä 2025 kerättiin tietoa fertiilien versojen määristä, mutta kasvuston koko

³¹ osaraportin 1 s. 91 tekstissä ja taulukossa olevat luvut poikkeavat toisistaan

³² osaraportti 1 s. 90

³³ yhtiön 26.6.2026 toimittama täydennys

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

laajuutta ei kirjattu. Päähuomio tarkennuskartoituksissa vaikuttaa olleen vanhojen paikkojen tarkastuksessa ja itiöpesäkkeellisten versojen etsimisessä, mistä voi seurata populaatiokoon näennäinen pieneneminen. Kuten suunnitelmassakin kerrotaan, isonuijasammal on häiriölaji, joka joutuu jatkuvasti kolonisoimaan uusia laikkuja paljaan lettoturpeen laikkujen kasvaessa luontaisen sukkessiodynamiikan edetessä umpeen, joten vanhojen havaintopaikkojen häviäminen on odotetavissa. Yleisesti tiedetään, että suurin osa isonuijasammalen versoista on steriilejä, joten fertiilien versojen perusteella ei ole mahdollista arvioida populaatiokokoa yksiköllä m². Aineistossa maastossa kerätty populaatiotieto "32 itiöpesäkettä 3 dm² alueella" on muunnettu pinta-alaksi 0,0032 m² vaikka 3 dm² on 0,03 m². Yhden itiöpesäkkeen on tukittu tarkoittavan 0,0001 m² vaikka havainnossa olisi myös tieto steriilin kasvuston pinta-alasta. Versomäärien muuntaminen pinta-alaksi on tehty tavalla, jonka vuoksi populaatiokoko tulee aliarvioiduksi. Lisäksi 50 % havaintopisteistä määrätieto on korvattu keskimääräisellä populaatiokoolla, joka edellä mainitusta syystä vääristää populaatiokokoa entisestään. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kiiltosirppisammalta, lapinsirppisammalta ja isonuijasammalta koskeva aineisto ei ole riittävä heikentymisen tarkan määrän (m²) arvioimiseksi populaatiotasolla. Myöskään suojelutasoja ei ole esitetty suunnitelmassa.**

Lapinleinikki on kasvullisesti lisääntyvä putkilokasvilaji, jonka versomäärän määrittäminen on erittäin haastavaa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa esitettyyn versomäärään sisältyy sen vuoksi huomattavaa epävarmuutta. Lapinleinikin yksilömäärä Natura-tietolomakkeella on 1 km x 1 km - ruutu, joten tarkkuus on kuitenkin riittävä. Esiintymän suojelutasoa ei ole esitetty suunnitelmassa. Havaittu esiintymä ei ole erityisen runsas (30 - 60 versoa), mikä voi kertoa epäsuorasti elinympäristön heikommasta laadusta.

Suunnitelmassa mustavikloon ja jänkäkurppaan kohdistuvat heikennykset on arvioitu heikentyvien elinpiirien määränä. Yhdellä elinpiirillä voi esiintyä useampia pareja. Elinpiirien tarkastelu on ollut hyödyllinen osa Natura-arviointia, mutta luonnonsuojelulain 39 § mukaisessa menettelyssä korvataan vaikutuksia Natura-tietolomakkeella esitetystä yksiköstä eli pareina. Heikentyvällä alueella elävien mustaviklo- ja jänkäkurppaparien suojelun tasoa eli elinympäristön laatua ei ole esitetty suunnitelmassa. Natura-tietolomakkeen mukaan Viiankiaavalla suojelun taso on erinomainen (A). Lupa- ja valvontavirasto olettaa, että heikentyvän alueen suojelun taso on myös erinomainen, koska alueella ei ole ojituksia.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

2.1.2 Korvaavien alueiden aineisto

Korvaavia alueita ja toimia koskeva lopullinen aineisto on merkittävältä osin kerätty vasta hakemuksen jättämisen jälkeen kesän 2026 aikana. Suunnitelman huomattava keskeneräisyys tuli Lupa- ja valvontaviraston tietoon vasta sen jälkeen, kun se oli jo saanut suunnitelmaa koskevan lausuntopyynnön ympäristöministeriöltä.

Korvaavien toimenpiteiden alueilla on tehty luontotyyppiselvityksiä maastossa kesäkaudella 2026 yhteensä 160 henkilötyöpäivän verran. Lisäksi korvaavien toimenpiteiden alueille on tehty mustaviklo- ja jänkäkurppaselvitys touko-kesäkuussa 2026. Laskelmia on päivitetty myös kiinteistöjen käyttöoikeustilanteen mukaisesti. Lopullisesta aineistosta ei saa kokonaiskuvaa päivitysraportin perusteella. Lupa- ja valvontavirastolla on ollut käytettävissä myös yhtiön toimittamaa korvaavien alueiden luontotyyppejä koskevaa paikkatietoaineistoa.

Lupa- ja valvontavirastolla ei ole mahdollisuuksia tarkastaa kattavasti korvaavien alueiden Natura-luontotyyppityksiä suunnitelmasta tai yhtiön toimittamista paikkatietoaineistoista, joten tässä lausunnossa esitetään ainoastaan yksittäisiä havaintoja. Yleisesti ottaen Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että suunnitelman ja päivitysraportin perusteella ei saa riittävää kuvaa siitä, missä määrin korvaavien alueiden lopulliset Natura-tyypitykset ja Natura-luontotyyppien luonnontilaisuudet ja edustavuudet on määritetty maastossa. **Luontotyyppiaineiston merkittävimpänä puutteena Lupa- ja valvontavirasto pitää virheitä Natura-luontotyyppien määrittämisessä sekä luonnontilaisuuksissa ja edustavuuksissa.** Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että lettorämeet ja lettokorvet kuuluvat Natura-luontotyyppiin Letot³⁴. Paikkatietoaineiston mukaan korvaavilla alueilla on kuvioita, joiden ravinteisuus on eutrofinen, mutta jotka on tyypitetty Puustoiset suot -tyyppiin, vaikka Natura-luontotyyppiin Puustoiset suot ei kuulu ravinteisuudeltaan eutrofisia soita. Aineistossa on lisäksi suuri määrä Letot-luontotyyppin kuvioita, joiden ravinteisuus ei ole eutrofinen, vaikka Natura-luontotyyppiin Letot kuuluvat suot ovat ravinteisuustasoltaan eutrofisia. Paikkatietoaineiston perusteella yksi korvaavien toimenpiteiden toteutusalueella Lähteet ja lähdesuot -luontotyyppiksi kuvioitu kohde voikin olla ruopparimpi ja toisen historia lähteenä on epäselvää. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että Vaihettumissuot ja rantasuot -

³⁴ Airaksinen & Karttunen 2001. Natura-luontotyyppiopas. 2. korjattu painos. Ympäristöopas46. Suomen ympäristökeskus

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

luontotyyppiin luetaan kuuluvaksi sellaiset suot, jotka eivät ole osa mitään suoyhdistymää³⁵. ELY-keskus on huomauttanut asiasta aiemmin Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn aikana. Hiivana-aavalla ja Isoaavalla luontotyyppiin on päivitysraportissa määritetty kuitenkin kuuluvaksi runsaasti Aapasuot-luontotyyppin kanssa vierekkäisiä kuvioita, joiden Lupa- ja valvontavirasto katsoo kuuluvan aapasuoyhdistymään. **Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että korvaavia toimia ei voida tehdä kohteilla, joiden luontotyyppiä ei pystytä riittävän luotettavasti varmistamaan.**

Lupa- ja valvontavirasto kiinnittää huomiota korvaavien toimenpiteiden alueilla sijaitseviin luontotyypeihin, etenkin ojittamattomiin aapasoihin, joiden luonnontilaisuus ja edustavuus on arvioitu merkittäväksi. Kaikissa Natura-luontotyypeissä edustavuudeltaan merkittäviksi arvioidut kuviot ovat jo huomattavan pitkälle muuttuneita. Natura-luontotyyppioppaassa³⁶ luonnontila kuvataan kahden tekijän: rakenteen ja toiminnan avulla. Aapasuon rakennetta arvioidaan puuston luonnontilaisuuden ja toimintaa vesitalouden luonnontilaisuuden perusteella. Luontotyyppioppaassa ei ole kuvattu näiden tekijöiden suhteellista merkitystä. Vakiintuneen käytännön mukaan rakenteen merkitys suoluontotyyppien luonnontilalle on vähäinen verrattuna toimintaan. Tätä tukee myös BOOST-hankkeen asiantuntijatyöpajoissa laadittu puustoisten soiden tilan arviointitaulukko, jossa vesitaloudesta riippuvien ominaispiirteiden yhteenlaskettu merkitys on paljon pelkkää puuston rakennetta kuvaavaa ominaispiirrettä suurempi. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa lisäksi, että Aapasuon luonnontilaisuuteen ja edustavuuteen eivät vaikuta kangasmetsäalueiden hakkuut. Vaikutusta aiheutuu ainoastaan, jos hakkuita on tehty Aapasuot-luontotyyppillä. Korvaavien alueiden aineistossa kuvioiden tilaa on laskettu ulkopuolisten hakkuiden vuoksi. Heikentyvällä alueella Aapasuon luonnontilaisuus ja edustavuus on arvioitu oikein huomioimatta kivennäismaasaarekkeiden metsätaloushistoriaa. Myöskään Aapasuot-luontotyyppillä tehtyjä harsintahakkuita, lähiympäristön teitä tai Kitisen patoamista ei ole huomioitu samalla tavalla heikentyvällä ja korvaavilla alueilla vaan ne on huomioitu korostetusti vain korvaavilla alueilla, mikä johtaa korvaavien alueiden luonnontilaisuuden ja edustavuuden epäsuhtaan heikentyvän ja korvaavien alueiden välillä. Vastaavia esimerkkejä on löydettävissä myös muista

³⁵ Airaksinen & Karttunen 2001

³⁶ Airaksinen & Karttunen 2001

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

luontotyypeistä. Tosiasiassa vastaavassa tilassa olevien kuvioden tila vaikuttaa systemaattisesti arvioidun heikommaksi korvaavilla alueilla kuin heikentyvällä. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että korvaavien alueiden Aapasoiden Natura-luontotyyppin luonnontilaisuudet ja edustavuudet ovat liian matalia vakiintuneeseen käytäntöön verrattuna.**

Letot, Lähteet ja lähdesuot, Vaihettumissuot ja rantasuot, Puustoiset suot tai Pikkujoet ja purot -luontotyyppien luonnontilaisuuksien ja edustavuuksien oikeellisuutta ei pysty varmistamaan toimistotyönä.

Tieto luontotyyppikuvioden suojelutasosta eli luonnontilaisuudesta puuttuu.

Aineisto sisältää vähintään useita kymmeniä hehtaareja sellaisia kuvioita, joiden suojelutaso ei ole johdettavissa Natura-luontotyyppin luonnontilaisuudesta ja edustavuudesta (luokat 20, 23, 30, 33³⁷) että jonkin verran sellaisia kuvioita, joiden luonnontilaisuus ja edustavuus on alempi kuin suojelun taso, koska alenema johtuu luontaisista syistä (21, 31). Kuviot ovat Lettoja, Puustoisia soita, Vaihettumissoita ja rantasoita sekä Lähteitä ja lähdesoita.

Lähteiden ja lähdesoiden pinta-aloihin liittyy myös heikentyvällä alueella aiemmin ELY-keskuksen Natura-lausunnossa 9.7.2025 esitettyjä ongelmia, jotka liittyvät pienialaisen luontotyyppin kuvioimisepätarkkuuteen. Koska Lähteiden ja lähdesoiden pinta-alan määrittämistä ei ole käsitelty suunnitelmassa, ei Lupa- ja valvontavirasto pysty varmistumaan, ettei korvaavien alueiden Lähteiden ja lähdesoiden pinta-aloihin liity samoja ongelmia. Erään lähteen lähdekasvillisuuden pinta-alaksi on mainittu paikkatietoaineistossa likimäärin noin 24 m², mutta pinta-alarakkeeseen on merkitty 6 m².

Lupa- ja valvontavirasto ei saanut yhtiöltä pyynnöstä huolimatta koottua paikkatietoaineistoa korvaavien alueiden lajitiedoista ja yksilömäärätulkinnoista, joten lajien osalta lausunto perustuu pääosin suunnitelmassa esitettyihin tietoihin, jotka ovat huomattavan yleispiirteisiä. Sammalten yksilömäärätulkintoihin liittyy heikentyvän alueen aineiston kohdalla esitettyjä epäselvyyksiä ja virheitä, jotka koskevat myös korvaavia alueita. **Sammallajien yksilömäärätulkintoihin liittyvän epävarmuuden takia korvaavien alueiden yksilömäärä (m²) ei ole tiedossa.**

³⁷ Luontopalvelujen luontotyyppi-inventoinnin kuviotieto-ohje, Metsähallitus 2020

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Myöskään lajien suojelutasoja korvaavilla alueilla ei ole esitetty suunnitelmassa.

Suunnitelmassa on arvioitu lapinleinikin versomäärä korvaavilla alueilla. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että versomäärään sisältyy huomattavaa epävarmuutta. Lapinleinikin yksilömäärä Natura-tietolomakkeella on kuitenkin 1 km x 1 km -ruutu, joten tarkkuus on riittävä. Lapinleinikin suojelutasoa korvaavilla alueilla ei ole esitetty suunnitelmassa. Lapinleinikkiä kasvaa useammalla 1 km x 1 km ruudulla ja laji vaikuttaa olevan varsin elinvoimainen Käppäläaavalla.

Suunnitelman osana on laadittu jänkäkurpalle ja mustaviklolle sopivien elinympäristöjen eli rimpisimpien soiden pesimäaikainen maastokartoitus. Kartoituksissa havaittiin neljä paria mustavikloja, mutta ei jänkäkurppapareja, vaikka selvityksen mukaan Käppäläaavalla, Isoaavalla ja osin Hiivana-aavalla arvioitiin olevan lajille soveltuvia elinympäristöjä ja esiintymistä pidettiin mahdollisena. Olosuhteista todetaan selvityksessä, että jänkäkurpan havaittavuuteen on liittynyt epävarmuuksia, kun liiallinen tuuli on voinut heikentää soidinäänien kantavuutta. Jänkäkurppa on muutoin kuin soidinlennossa erittäin vaikea havaita. Yhtenä vuotena tehty linnustolaskenta ei yleensä anna kattavaa kuvaa alueen linnustosta ja lajien populaatiokoosta. Suunnitelmassa ei ole annettu tietoja jänkäkurpan ja mustaviklon laajemmasta populaation tilasta kartoitusvuonna. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että korvaavat toimet eivät voi perustua arvioon alueen mahdollisista reviireistä. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että jänkäkurpan esiintyminen korvaavilla alueilla ei perustu riittävään tietoon. Mustaviklon osalta tiedot ovat riittäviä kun otetaan huomioon myöhemmin tehtävä seuranta. Kummankin lajin osalta puuttuvat tiedot suojelun tasosta.** Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että mustaviklon suojelun taso Käppäläaavalla on korkeintaan hyvä (B), koska alueella on ojituksia.

2.2 Laskentamenetelmä täysimääräisyyden varmistamiseksi

Suunnitelmassa on hyödynnetty heikennysten ja korvaavien toimenpiteiden välisen korvaavuuden arvioimiseen BOOST-hankkeen Suomen kansallisen luonnonsuojelulain mukaiseen vapaaehtoiseen ekologiseen kompensatioon kehittämiä periaatteita, ohjeita, kuvauksia, laskureita ja muita työkaluja. BOOST-hankkeessa kehitetty menetelmä on kehitetty Suomen luontotyyppien

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

uhanalaisuusarvion mukaisille luontotyypeille. Lupa- ja valvontavirasto pitää sinänsä hyvänä, että laskentaa on yritetty tehdä kehittyneemmillä menetelmillä ja että laskennassa on sillä tavoin pyritty läpinäkyvyyteen. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin katsoo, että tapa, jolla vapaaehtoisen ekologisen kompensaation laskentatapaa on suunnitelmassa sovellettu luontodirektiivin mukaiseen Natura-alueen heikennysten korvaamiseen, ei lisää tarkastelun läpinäkyvyyttä eikä vastaa niihin asioihin, joita komission tiedonantojen mukaan korvaavien toimien täysimääräisyyden tarkastelussa pitäisi varmistaa. BOOST-hankkeessa kehitettyä laskentatapaa ei voi soveltaa Natura-kompensatioon suunnitelmassa esitetyllä tavalla, vaan sitä olisi tullut kehittää Natura-luontotyypeille soveltuvammaksi. Lupa- ja valvontavirasto perustelee näkemystään seuraavaksi vertaamalla vapaaehtoisen ekologisen kompensaation suureita Natura-suureisiin.

2.2.1 Luontotyyppin tila

Heikentyvän alueen ekologinen tila on suunnitelmassa³⁸ muunnettu kaavamaisesti Natura-luontotyyppin luonnontilaisuudesta ja edustavuudesta BOOST-hankkeen mukaiselle asteikolle 0-1. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että käytetty menetelmä poikkeaa huomattavasti BOOST-hankkeessa määritellystä menetelmästä luontotyyppien ekologisen tilan arvioimiseksi. ELY-keskus on yhtiön kanssa 9.10.2025 pidetyssä palaverissa³⁹ todennut, että läpinäkyvyyden kannalta konsultin oman luonnontilaisuusasteikon tai Natura-luontotyyppin luonnontilaisuus- ja edustavuusluokituksen muuntaminen ekologisen tilan luokitukseksi ilman maastotöitä ei ole hyvä ratkaisu koska eri luokituksissa on käytetty toisistaan poikkeavia kriteereitä.

Suunnitelmassa on lyhyesti avattu vaikutuskohteen ekologisen tilan muodostamista Natura-luontotyyppin luonnontilaisuus- ja edustavuusarvoista. Siinä ei kerrota, että Natura-luontotyyppin luonnontilaisuus ja edustavuusarvot on jo aiemmin osittain muunnettu konsultin omista luonnontilaisuusluokituksista. Muunnosten ketjuttaminen on ongelmallista, koska luokitukset poikkeavat monin tavoin toisistaan. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että ekologiselta tilaltaan täysin luonnontilaisiksi (tila = 1) olisi tullut lukea Natura-luontotyyppin luonnontilaisuus- ja

³⁸ osaraportti 1 s. 58

³⁹ LAPELY/2712/2025

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

edustavuusluokituksessa erinomaisessa sekä luontaisten syiden vuoksi hyvässä ja merkittävässä tilassa olevat kuviot, koska niihin ei kohdistu ihmistoiminnan heikentävää vaikutusta. Merkittävässä tilassa olevien luontotyyppien tila on kuitenkin tulkittu suunnitelmassa alentuneeksi, vaikka niissä ei ole mitään luonnontilaa laskevia tekijöitä. Jos poikkeaman syytä ei ole määritetty (luontainen vai ihmistoiminnasta johtuva), ei ekologista tilaa voi määrittää. Tämä poikkeaa suunnitelmassa tehdyistä linjauksista, jossa edustavuuden alenema (=luontaiset syyt) vaikuttaa ekologiseen tilaan. Sekä Natura-luontotyyppin luonnontilaisuus ja edustavuus että ekologinen tila ovat luontotyyppistä/luontotyyppiryhmästä riippuvia suureita, mitä suunnitelmassa⁴⁰ ei ole huomioitu.

Lupa- ja valvontavirastolla ei ole mahdollisuuksia käydä tilamuunnoksia läpi luontotyyppikohtaisesti, mutta se nostaa esimerkkinä Aapasuot-luontotyyppin tilamuunnokset. Luonnontilaisuudeltaan ja edustavuudeltaan Natura-luontotyyppioppaan mukaiseen hyvään tilaan luokitellulla Aapasuot-luontotyyppin kuviolla, jonka poikkeama on ihmistoiminnan aiheuttama (= luonnontilaisuus hyvä), on puustossa merkkejä vähäisestä harsintahakkuusta, yksittäisiä umpeutuneita oja suon reunaosissa ja ojituksen ovat paikoitellen muuttaneet suon vesitaloutta⁴¹. Kuvaus vastaa BOOST-hankkeen ekologisen tilan mittaristossa tilaa 0,7. Luonnontilaisuudeltaan merkittävää puolestaan kuvataan Natura-luontotyyppioppaassa alueeksi, jossa on selviä merkkejä hakkuista, paikoittaisia ojituksia ja ojituksilla selvä vaikutus alueen vesitalouteen. Tämä vastaa BOOST-hankkeen luokituksessa ekologista tilaa 0,5. Suunnitelmassa hyvää ja merkittävää vastaavat tilat 0,9 ja 0,8 ovat liian korkeita. **Suunnitelmassa esitetyllä tavalla arvioituna luontotyyppien ekologinen tila tulee sekä virheellisesti arvioiduksi että yliarvioiduksi. Luontotyyppin ekologisen tilan ja Natura-luontotyyppin luonnontilaisuuden ja edustavuuden välillä ei ole suunnitelmassa kuvattua yhteyttä.**

Lupa- ja valvontavirasto on tarkastellut korvaavien alueiden Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuden ja edustavuuden sekä ekologisen tilan arvoja: niihin mahdollisesti liittyviä virheitä ja epäselvyyksiä. Yhtiön toimittama paikkatietoaineisto on osittain puutteellinen Käppäläaavan keskiosien osalta

⁴⁰ osaraportti 1 s. 58–59

⁴¹ Airaksinen & Karttunen 2001

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

(ekologinen tila). Muilta osin Lupa- ja valvontavirastolla on ollut käytettävissä korvaavien alueiden Natura-typitykset, luonnontilaisuus ja edustavuus sekä ekologinen tila. Kompensaation täysimääräisyyden suhteen erityisen kriittistä on, jos heikentyvällä ja korvaavilla alueella luokituksia ei ole tehty samoilla kriteereillä. Heikentyvän alueen ekologinen tila on muunnettu kaavamaisesti Natura-luontotyyppin luonnontilaisuus- ja edustavuusluokasta. Muuntokaava ei riipu siitä, mikä luontotyyppi on kyseessä. Korvaavilla alueilla kumpikin luokitus on määritetty maastossa. Lupa- ja valvontavirasto on omana työnään tarkastellut edellä mainittujen luokitusten välistä yhteyttä korvaavilla alueilla yhtiön toimittamien paikkatietoaineistojen pohjalta (liite 1). Tarkastelun perusteella luokitukset eivät ole yhteydessä toisiinsa, mikä on odotettu tulos koska luokituksissa on toisistaan poikkeavia kriteereitä ja asteikoita. **Korvaavilta alueilta kerättyjen Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuksien ja edustavuuksien sekä ekologisen tilan välinen tarkastelu luontotyypeittäin osoittaa, että luokituksia ei voi muuntaa kuten suunnitelmassa on heikentyvällä alueella tehty. Tämän lisäksi tarkastelu osoittaa, että luontotyyppien uhanalaisuusarvion mukaisille luontotyypeille kehitettyä ekologisen tilan mittaristoa ei voi käyttää Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuden ja edustavuuden arviointiin.**

2.2.2 Luontotyyppin tilan muutos

Natura-sääntelyn näkökulmasta heikkenemisessä on kyse siitä, heikkeneekö Natura-luontotyyppi sen nykyistä tilaa heikompaan tilaan vai ei. Lausuttavana oleva suunnitelma sen sijaan perustuu ekologisen tilan muutoksen perusteella muodostettuihin haittakertoimiin. Suunnitelmassa ei ole Aapasuot-luontotyyppiä lukuun ottamatta otettu kantaa siihen, miten haitta vaikuttaa Natura-luontotyyppin luonnontilaan (suojelutasoon). **Koska haittakerroin perustuu ekologisen tilan muutokseen, eikä ekologinen tila ole yhteydessä Natura-luontotyyppin luonnontilaisuuteen ja edustavuuteen, ei haittakerroin anna tietoa siitä, mitä Natura-luontotyyppin luonnontilaisuudelle ja edustavuudelle tapahtuu.** Haittakerroin olisi tullut muodostaa kullekin Natura-luontotyyppille luonnontilaisuusluokkien kuvausten perusteella.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Suunnitelmassa on avattu Aapasoiden, Lettojen, Puustoisten soiden sekä Vaihettumissoiden ja rantasoiden haittakertoimien muodostumista⁴². Vesitaloudellisen ja pölyvaikutuksen suuruus on esitetty luokitteluasteikollisena muuttujana, jonka ELY-keskus on aiemmin 9.10.2025 pidetyssä palaverissa⁴³ todennut saattavan heikentää laskennan läpinäkyvyyttä. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vesitaloudellista vaikutusta on heikkenevällä alueella aliarvioitu.** Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan 30–50 cm alentunut hydrologinen tila (kohtalainen hydrologinen vaikutus) vaikuttaa parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon⁴⁴ perusteella esimerkiksi suoluontotyyppien suokasvillisuuden edustavuuteen enemmän kuin mitä laskelmien pohjana on käytetty (ekologinen tila 0,8–0,6). Kohtalainen hydrologinen vaikutus voi jopa johtaa suokasvillisuuden korvautumiseen metsäkasvillisuudella (ekologinen tila 0,1–0,3, luonnontilaisuus ja edustavuus merkittävä - ei merkittävä). **Lupa- ja valvontavirasto ei ota laajemmin kantaa haittakertoimen suuruuteen, koska haittakeroainta ei ole muodostettu asianmukaisella tavalla Natura-kompensaatiota varten.**

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että korvaavien toimenpiteiden hyöty tulee arvioida Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuden (suojelutason) paranemana. Suunnitelmassa esitetty ekologisen tilan paranema ei tässä lausunnossa esitetysti kerro samasta asiasta. Suunnitelmassa olisi tullut tarkastella luontotyyppin määritelmää vasten sitä, onko kunkin Natura-luontotyyppin tila mahdollista suunnitelluin toimin palauttaa erinomaiseen tilaan ja kuinka kauan tilan paranemisessa kestää. Tämän tarkastelun puuttuessa suunnitelman perusteella ei voida varmistua siitä, että korvaavilla toimilla (ennallistamistoimilla) saadaan liitettyä Natura-verkostoon heikennystä määrältään ja laadultaan vastaava määrä luontotyypppejä. **Lupa- ja valvontavirasto ei ota alla esille nostettuja esimerkkejä laajemmin kantaa luontotyyppien ekologisen tilan paranemisen vasteen suuruuteen, koska vastetta ei ole muodostettu asianmukaisella tavalla Natura-kompensaatiota varten.**

⁴² osaraportin 1 liite 1

⁴³ LAPELY/2712/2025

⁴⁴ esim. Haapalehto, T., Juutinen, R., Kareksela, S., Kuitunen, M., Tahvanainen, T., Vuori, H., & Kotiaho, J. S. 2017: Recovery of plant communities after ecological restoration of forestry-drained peatlands. Ecology and Evolution 7: 7848–7858. <https://doi.org/10.1002/ece3.3243>

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Suoluontotyyppien ennallistamisen hyöty koostuu suunnitelmassa ojitusten poistosta ja ojittamattomille kuvioille yltävästä hyödystä, jonka vaste on laskettu BOOST-hankkeen Vesien ohjaaminen suolle valuma-alueelta -toimenpiteen vasteen avulla. Viimeksi mainittua on käytetty myös kivennäismaiden aurausten poistamisen vaikutuksille. Suunnitelmassa ei tosiasiassa tehdä BOOST-hankkeen kuvaamaa toimenpidettä Vesien ohjaaminen suolle valuma-alueelta, joten ekologisen tilan paranemista ei voi arvioida kyseisellä vasteella. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että oikea tapa laskentaan on käyttää Vesitalouden palauttaminen ojia tukkimalla -vastetta koko sille pinta-alalle, jolla ojien tukkiminen vaikuttaa vesitalouteen. Tätä aluetta ei kuitenkaan suunnitelmassa ole asianmukaisesti esitetty. Muille kuvioille toimenpiteellä ei ole vaikutusta eikä niiden ekologinen tila parane. Kivennäismaiden aurausten poiston vaikutus ympäröiviin suoluontotyyppisiin riippuu kunkin luontotyypin määritelmästä⁴⁵. Toimenpiteen vaikutus jäänee joka tapauksessa vähäiseksi, koska toimenpiteellä ei ole vaikutusta suolle valuvan veden määrään vaan ainoastaan sen jakautumiseen. Jos tällaista toimenpidettä halutaan käyttää, tulee sen vaste kuvata ja perustella. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa esitetyt toimenpiteiden vasteet ja vaikutusalueet ovat ainakin joiltain osin liian optimistisia toimenpiteisiin nähden. **Suunnitelmassa käytetty laskentatapa ei anna riittävän tarkkaa kuvaa korvaavien toimenpiteiden alueilla sijaitsevien luontotyyppien tilan muutoksesta ja osin yliarvioi toimenpiteillä saavutettavan hyödyn.**

Suunnitelman mukaan osalla korvaavien toimenpiteiden alueista tehdään korvaavana toimenpiteenä umpeenkasvun torjuntaa. Suon umpeenkasvun torjuntaan ei ole olemassa vakiintuneita menetelmiä samalla tavalla kuin soiden ennallistamiseen, joten menetelmää olisi tullut kuvata tarkemmin. Suunnitelmassa ei ole esimerkiksi kuvattu riittävän tarkasti, kuinka pitkä aika torjuntaa tehdään. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että BOOST-hankkeessa laaditun vastekuvauksen mukaan toimenpiteeseen voi sisältyä jälkihoitotöitä pitkään aika. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että puuston tai pensaikon poisto sisältyy vesitalouden palauttamisen vasteeseen, joten kuvioille, joilla tehdään ojien tukkimisen yhteydessä tehtävää puuston tai pensaston poistamista, ei voi laskea erillistä hyötyä umpeenkasvun torjunnasta.

⁴⁵ Airaksinen & Karttunen 2001

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Käytetystä laskentamenetelmästä ja sen soveltamisesta johtuen jää pääosin epäselväksi, miten korvaavat toimenpiteet vaikuttavat Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuteen.

2.2.3 Lajeja koskeva laskentamenetelmä

Suunnitelmassa kasvilajien heikentyminen on laskettu niin, että kohtalaisten ja voimakkaiden vesitaloudellisten vaikutuksen alueella olevat esiintymät tuhoutuvat kokonaan ja lievien vaikutusten alueella olevat esiintymät heikkenevät keskimäärin 50–60 %, koska vaikutus on laikuittainen. Komission tiedonantojen⁴⁶ mukaan korvaavat toimenpiteet tulee suunnitella korvaamaan pahimmat mahdolliset todennäköisiä haitallisia vaikutuksia koskevat skenaariot. Lupa- ja valvontavirasto ei pidä lievien vesitaloudellisten vaikutusten osalta suunnitelmassa esitettyä päätelmää komission tiedonantojen ja varovaisuusperiaatteen mukaisena, vaan katsoo, että myös lievän vesitaloudellisen vaikutuksen alueella olevien esiintymien on oletettava tuhoutuvan kokonaan, koska sitä ei pystytä poissulkemaan. Pääosa isonuijasammaleesiintymistä, huomattava osa kiiltosirppisammaleesiintymistä ja osa lapinsirppisammaleesiintymistä sijaitsee lievän vesitaloudellisen vaikutuksen alueella. Kaikki kolme sammallajia ovat ELY-keskuksen Natura-lausunnossa kuvastusti ekologisten ominaisuuksiensa takia poikkeuksellisen herkkiä vesitalouden muutoksille, eikä suunnitelmassa ole riittävästi perusteltu miksi laikuittaiset muutokset vesitaloudessa eivät kohdistu nimenomaan sammaleesiintymiin. Lupa- ja valvontavirasto pitää lajien ekologian perusteella mahdollisena, että vaikutukset kohdistuvat nimenomaan sammaleesiintymiin. Suon kuivuminen vaikuttaa esimerkiksi isonuijasammalen tarvitsemien kasvualustojen muodostumisen dynamiikkaan. Kiiltosirppisammal kasvaa suon alimmilla pinnoilla, joihin vesitaloudelliset vaikutukset kohdistuvat ensimmäisenä. Lapinsirppisammal on erittäin herkkä pienillekin vesitaloudellisille muutoksille. Haittakertoimen lisäksi heikentyvään populaatiokokoon vaikuttavat isonuijasammalen ja kiiltosirppisammalen nykyiseen populaatiokokoon liittyvät epäselvyydet, joita on käsitelty aiemmin tässä lausunnossa. **Sammalten heikentyvästä populaatiokoosta esitetyt arviot ovat aliarvioita.**

⁴⁶ C(2018) 7621 final, C(2021) 6913 final

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Suunnitelmassa on laskettu korvaavilla alueilla suhteellinen paranema niille luontotyypeille, joilla olemassa olevat kasviesiintymät sijaitsevat ja kaikkien kasviesiintymien on oletettu paranevan vastaavassa suhteessa. ELY-keskus on yhtiön kanssa pidetyssä palaverissa 9.10.2025⁴⁷ todennut näkemyksensä, että sammalten kompensoiminen ennallistamalla on niihin liittyvien epävarmuuksien takia luontotyypejä selvästi vaikeampaa. Myös lapinleinikkiä koskee sama epävarmuus. Laskentamenetelmässä ei ole otettu huomioon vaateliaaseen ja erikoistuneeseen kasvilajistoon liittyvää erityistä epävarmuutta. Suomen luontopaneelin raportin⁴⁸ mukaan seurantatutkimusten perusteella harvinaisten ja vaateliaampien lajien palautumisesta ennallistetuille soille ei ole vielä näyttöä. Haasteena ovat mm. leviämiskiiveet, kilpailu ja ennallistamisen onnistuminen lajin näkökulmasta. Suomen luontopaneelin raportin mukaan johtopäätökset ennallistamisen vaikutuksista uhanalaisten lajien suojelutoimena ovat epävarmempia kuin esimerkiksi jo olemassa olevia esiintymiä sisältävien alueiden suojelu ja suojaaminen uhkatekijöiltä. Isonuijasammal, kiiltosirppisammal ja lapinsirppisammal ovat kaikki sammallajeja, joilla on varsin kapea ekolokero. Niiden palautumiseksi ei riitä, että ojitetusta suosta saadaan ennallistettua jonkinlainen suo. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kasvien yksilömäärän muutosta ei voi arvioida suunnitelmassa esitetyllä tavalla vaan ennallistamisen vasteen tulee perustua lajikohtaiseen parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa esitetty laskenta ei anna riittävän luotettavaa kuvaa korvaavien toimenpiteiden vaikutuksesta kasvien yksilömääriin.**

Suunnitelmassa jänkäkurpalle ja mustaviklolle esitetty ennallistamisen hyöty perustuu pitkälti tarkasteluun elinpiireinä sekä oletukseen, että a) mahdolliset olemassa olevat sopivat elinympäristöt (elinpiirit) korvaavilla alueilla ylläpitävät pesiviä pareja, sekä b) ennallistamistoimet lisäävät alueiden märkyyttä, rimpisyyttä ja siten pesimäympäristöjen laatua. Suunnitelmassa esitetään korvaavilta alueilta enemmän mahdollisia elinpiirejä kuin mitä heikkenee. Lintujen osalta ei ole esitetty samanlaista laskentaa kuin kasvilajeilla. Suunnitelmassa todetaan yleisellä tasolla,

⁴⁷ LAPELY/2712/2025

⁴⁸ Kareksela, Ojanen, Aapala, Haapalehto, Ilmonen, Koskinen, Laiho, Laine, Maanavilja, Marttila, Minkkinen, Nieminen, Ronkanen, Sallantausta, Sarkkola, Tolvanen, Tuittila & Vasander 2021. Soiden ennallistamisen suoluonto-, vesistö-, ja ilmastovaikutukset. Suomen luontopaneelin julkaisuja 3B/2021

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

että suolinnuston voidaan odottaa hyötyvän vesitalouden palautumisesta, mutta samalla todetaan vaikutusten olevan havaittavissa vasta pitkän aikavälin seurannassa. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että lintuihin kohdistuvaa vaikutusta ei voi arvioida suunnitelmassa esitetyllä tavalla vaan ennallistamisen vasteen tulee perustua tietoon lajien esiintymisestä sekä lajikohtaiseen parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelman tarkastelutapa ei anna riittävän luotettavaa kuvaa korvaavien toimenpiteiden vaikutuksesta lintujen parimääriin.**

2.2.4 Korvaavuussuhde

Komission hyväksymissä Natura-poikkeamisissa on verrattu heikkenevää pinta-alaa tai yksilömäärää korvattavaan pinta-alaan tai yksilömäärään. Suunnitelmassa vertailu on toteutettu luonnonarvohehtaareina. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että luontodirektiivin mukaisen täysimääräisyyden varmistaminen luontotyypeillä voi olla mahdollista eri laskentatavoilla, mutta luonnonarvohehtaaria ei voi Natura-kompensaatiossa laskea suunnitelmassa esitetyllä tavalla edellä luvuissa 2.2.1 ja 2.2.2. esitettyjen perusteluiden takia. Luonnonarvohehtaareina laskettu kompensaatio ei myöskään välttämättä tuota heikentyvän ja korvaavien alueiden pinta-alan suhteen korvaavuussuhdetta, joka on selvästi yli 1:1.

Luontotyyppien ja lajien korvaavuuslaskennasta Natura-alueen heikentämiskiellosta poikkeamisessa olisi tarpeen säätää tai ohjeistaa tarkemmin kansallisella tasolla.

Koska Natura-kompensaatioon soveltuvaa laskentamenetelmää ei ole toistaiseksi kehitetty, vertaa Lupa- ja valvontavirasto tässä lausunnossa heikentyvän alueen luonnonarvoja suoraan korvaavien alueiden vastaavassa tilassa oleviin luonnonarvoihin (luku 2.7).

2.3 Heikennyksen määrä ja laatu

Suunnitelmassa ei ole asianmukaisella tavalla arvioitu luontotyypeihin, sammallajeihin ja jänkäkurppaan kohdistuvan heikennyksen määrää tai korvattavia

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

luonnonarvohehtaareja. Suunnitelmassa esitetyt korvattavat luonnonarvohehtaarit ja yksilömäärät ovat todennäköisesti pääosin aliarvioita (luku 2.2) tai niihin liittyy niin suurta, mm. puutteellisesta aineistosta johtuvaa epävarmuutta (luku 2.1.1), ettei heikennyksen määrää ole mahdollista luotettavasti arvioida. Lupa- ja valvontavirasto tarkastelee tässä lausunnossa heikennystä yksinkertaisesti siitä näkökulmasta, mille pinta-alalle, yksilö- ja parimäärään vaikutuksia kohdistuu ja esittää alustavat laskelmat taulukossa 1. Taulukko perustuu pääosin suunnitelmassa ja yhtiön toimittamissa paikkatietoaineistoissa oleviin tietoihin. Korvaavien toimenpiteiden suunnittelemiseksi heikennyksen määrän arvioita on vielä korjattava ja tarkennettava monilta osin.

Taulukossa 1 esitetään luontotyyppien luonnontilaisuus ja uhanalaisuus, joka edellä luvussa 1.4 kerrotusti on hieman eri asia kuin suojelutaso, joka tarkoittaa luonnontilaisuutta. Tästä aiheutuu huomattavaa epävarmuutta Vaihettumis- ja rantasoiden, Puustoisten soiden ja Lettojen pinta-aloihin suojelutasoittain. Lupa- ja valvontavirasto ei ole pystynyt käytettävissä olevien resurssien puitteissa laskemaan pinta-aloja suojelutasoittain.

ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antaman lausunnon⁴⁹ mukaan Aapasointa koskevan arvioinnin perusteella ”heikentyvän pinta-alan suuruus (vaikutuksen kohteena oleva suoallas ja sen ulkopuolinen pölyvaikutusalue) vaatisi tarkistuslaskemia”. Suunnitelmassa on hahmoteltu vaikutuksen kohteena olevan, hieman reilun 1000 hehtaarin kokoisen aapasuoyhdistymän rajat kartalle. Suunnitelman mukaan vesitaloudellisia vaikutuksia kohdistuu 170 hehtaarin alueelle ja yhdessä pölyvaikutusten kanssa noin 400 hehtaarin alueelle, mutta vaikutukset ovat hyvin vähäisiä ja yhdistymän tila edelleen lähempänä erinomaista kuin hyvää. Suunnitelmassa ei ole perusteltu, miksi siinä arvioidun suuruinen muutos ei laske koko aapasuoyhdistymän luonnontilaisuutta ja edustavuutta. Vaikutuksen kohteena on melko iso osa koko suoyhdistymästä. Lisäksi ELY-keskus on Natura-lausunnossaan todennut, että nimenomaan aapasuon syrjäosan luovuttajasoihin kohdistuvat vesitaloudelliset vaikutukset ovat merkille pantavia koko suoyhdistymän luonnontilaisuuden kannalta. Aapasuoyhdistymään kohdistuva vesitaloudellinen vaikutus on lisäksi Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan voimakkaampi kuin mitä suunnitelmassa on esitetty, koska luontotyyppistä noin 25 ha (noin 6 %) sijaitsee kohtalaisen vesitaloudellisen

⁴⁹ LAPELY/1069/2025

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

vaikutuksen alueella, jossa vaikutusta on aliarvioitu edellä tässä lausunnossa esitetysti. Natura-arviointi- ja lausuntomenettely on päättynyt ELY-keskuksen antamaan lausuntoon vuonna 2025. ELY-keskus on silloin todennut, että Aapasuot-luontotyyppi heikkenee merkittävästi. Suoyhdistymän merkittävä heikentyminen ei tarkoita sen yksittäisiin osiin kohdistuvaa heikentymistä, vaan koko suoyhdistymän heikkenemistä. Suunnitelmassa heikennyksen suuruus on arvioitu laskemalla heikentyvien aapasuon osien heikennys luonnonarvohehtaareina. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan vaikutuksen kohteena olevan koko hieman reilun 1000 ha aapasuoyhdistymän luonnontilaisuus ja edustavuus voi laskea erinomaisesta hyvään. **Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa esitetty arvio aapasoihin kohdistuvasta heikennyksestä on aliarvio. Heikennys kohdistuu koko hieman reilun 1000 ha suuruiseen aapasuoyhdistymään.**

Purojen heikentyvä pinta-ala ei ole tiedossa, koska osa Sakattiojasta on jäänyt kuvioimatta. Muiden luontotyyppien osalta Lupa- ja valvontavirasto on pystynyt suunnitelman ja toimitettujen paikkatietoaineistojen perusteella selvittämään heikennyksen kohteena olevat pinta-alat.

Heikennyksen kohteena oleva isonuijasammalen ja kiiltosirppisammalen populaatiokoko ei ole tiedossa, koska lajeja koskeva aineisto on perustavalla tavalla puutteellinen (luku 2.1.1). Myös lapinsirppisammalen yksilömäärä tunnetaan puutteellisesti.

Lapinleikin heikennyksen määrä on selvitetty riittävällä tarkkuudella. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin huomauttaa, että Natura-tietolomakkeella käytetty yksilömäärän yksikkö on 1 km x 1 km -ruutu, mikä poikkeaa suunnitelmassa käytetystä yksilömäärän yksiköstä. Heikentyminen kohdistuu yhteen 1 km x 1 km -ruutuun.

Suunnitelman mukaan jänkäkurppaan kohdistuu heikennystä kahdella elinpiirillä, joille ulottuu pohjaveden alenema- ja pölyvaikutusta. Näillä elinpiireillä elää yhteensä 10–18 paria. Suunnitelmassa korvattavaksi heikennykseksi on määritetty siten kaksi elinpiiriä, joista toinen on laajempi (8–15 paria), ja toinen pienempi (2–3 paria). Suunnitelmasta ei ole pääteltävissä, kuinka moneen jänkäkurppapariin heikennys kohdistuu. Lupa- ja valvontavirasto arvioi vaikutusten kohdistuvan 8 jänkäkurppapariin niiden elinpiirien perusteella, joihin hankkeen keskeiset vaikutusmekanismit, eli pohjaveden alenema ja pölyvaikutukset, ulottuvat.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Silmämääräisen tarkastelun perusteella nämä vaikutusmekanismit kattavat yhdessä noin 70 % pienemmästä 2–3 parin elinpiiristä, jolloin vaikutuksen voidaan arvioida kohdistuvan noin kahteen pariin. Lisäksi eriasteinen pohjaveden alenema kattaa noin 40 % suuremmasta 8–15 parin elinpiiristä, mikä vastaa vaikutuksen kohdistumista noin kuuteen pariin. Näin ollen vaikutuksen arvioidaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti kohdistuvan yhteensä 8 jänkäkurppapariin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että tämä arvio kuvaa paremmin heikennyksen piirissä olevaa todellista parimäärää kuin suunnitelmassa kahdelle elinpiirille kokonaisuudessaan esitetty 10–18 parin arvio.

Suunnitelmassa mustaviklon osalta korvattavaksi heikennykseksi on arvioitu yksi elinpiiri, jossa on 1–2 pesivää paria, mikä on linjassa ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antaman lausunnon kanssa. Vaikutus kohdistuu varovaisuusperiaatteen mukaisesti kahteen mustaviklopariin.

Taulukko 1. Heikentävä pinta-ala, yksilö- tai parimäärä Viiankiaavalla. Epävarmat ja puuttuvat tiedot on merkitty punaisella. Luonnontilaisuus ja edustavuus: 10 erinomainen, 2X hyvä, 3X merkittävä. Huom! Luonnontilaisuus ja edustavuus ≠ suojelutaso.

	Heikennys
Pikkujoet ja purot (3260) Aineistolähde: Osaraportti 1 s. 85 <i>HUOM! Sakattioja vain osittain kuvioitu eli pinta-ala on aliarvio</i>	10: 0,17 ha
Vaihettumissuot ja rantasuot (7140) Aineistolähde: luontotyyppit_boost_tilat_ja_kertoimet_02072026/vaihettumissuot ja rantasuot.shp(Nat1_ed/Nat2_ed, PaOsaKuvio)	10: 0 ha 2X: 0,5 ha 3X: 0,1 ha
Lähteet ja lähdesuot (7160) Aineistolähde: Osaraportti 1 s. 68	10: 43 m2 2X: 132,9 m2 (0,013 ha) 3X: 38,5 m2

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Letot (7230) Aineistolähde: luontotyytit_boost_tilat_ja_kertoimet_02072026/letot.shp(Nat1_ed/Nat2_ed, PaOsaKuvio)	10: 77,7 ha 2X: 22,0 ha 3X: 1,4 ha
Aapasuot (7310*) Aineistolähde: Osaraportti 1, kuva 5-4	10: hieman reilu 1000 ha aapasuoyhdistymä
Puustoiset suot (91D0*) Aineistolähde: luontotyytit_boost_tilat_ja_kertoimet_02072026/ puustoiset suot (ei korpia).shp (Nat1_ed/Nat2_ed, PaOsaKuvio), luontotyytit_boost_tilat_ja_kertoimet_02072026/ puustoiset suot (korvet).shp (Nat1_ed/Nat2_ed, PaOsaKuvio)	10: 93,6 ha 2X: 65,1 ha 3X: 12,1 ha
Kiiltosirppisammal (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>) Aineisto ei ole riittävä heikentyvän yksilömäärän arvioimiseen. Heikentyvän alueen esiintymien suojelun tasoa ei tunneta.	Ei tiedossa
Lapinsirppisammal (<i>Hamatocaulis lapponicus</i>) Aineisto ei ole riittävä heikentyvän yksilömäärän arvioimiseen. Heikentyvän alueen esiintymien suojelun tasoa ei tunneta.	Ei tiedossa
Isonuijasammal (<i>Meesia longiseta</i>) Aineisto ei ole riittävä heikentyvän yksilömäärän arvioimiseen. Heikentyvän alueen esiintymien suojelun tasoa ei tunneta.	Ei tiedossa
Lapinleinikki (<i>Ranunculus lapponicus</i>)	Yksi 1 km x 1 km – ruutu, suojelun taso B-C
Jänkäkurppa (<i>Lymnocryptes minimus</i>) Heikentyvän alueen suojelun tasoa ei tunneta.	Kahdeksan paria
Mustaviklo (<i>Tringa erythropus</i>)	Kaksi paria, suojelun taso A

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

2.4 Korvaavien toimenpiteiden määrä ja laatu

Lupa- ja valvontavirasto pitää kiitettävänä, että korvaaviksi alueiksi on valittu yhtenäisiä luonnontilaisia ja luonnontilansa osittain menettäneitä alueita Viiankaaavan Natura-alueen läheltä, mikä edesauttaa ekologisten yhteyksien säilymistä ja palauttamista sekä hydrologisesti vaikuttavien ennallistamistoimien toteuttamista. Korvaavat toimenpiteet sijoittuvat komission tiedonantojen ohjeistamalla tavalla mahdollisimman lähelle heikentyvää aluetta, samaan maisemalliseen ja topografiseen kokonaisuuteen. Korvaavien alueiden sijainti osaltaan edesauttaa Natura-verkoston yleisen kokonaisuuden säilymistä yhtenäisenä.

Yhtiö on kartoittanut korvaavien toimenpiteiden alueita vuodesta 2011 lähtien ja suunnitelmassa esitettyjen alueiden valinta perustuu mittavaan esiselvitystyöhön. Alueiden tarkemmat kartoitukset on tehty viime vuosina hankkeen edetessä. Lupa- ja valvontavirasto pitää välttämättömänä, että suunnittelua varten on tehty laajasti maastaselvityksiä.

Suunnitelman korvaavat toimenpiteet ovat pääosin ennallistamista. Ennallistamisen tulosten saavuttamiseen liittyvän aikaviiveen vuoksi suunnitelmassa esitetään ylimääräisenä korvaavana toimenpiteenä luonnontilaisten alueiden suojelua. Lupa- ja valvontavirasto pitää kiitettävänä, että korvaavia toimenpiteitä on suunniteltu siitä lähtökohdasta, että ne tuottavat lisäisiä luontoarvoja Natura-verkoston ja koko Suomen mittakaavassa. Lähestymistavan käytännön toteutuksessa on kuitenkin useita ongelmia, jotka liittyvät:

- suunnitelmien keskeneräisyyteen suhteessa arvioituihin vaikutuksiin
- Natura-luontotyyppien ja niiden luonnontilan (suojelutason) määrittämiseen (ks. luku 2.1)
- lajien ekologisten ominaisuuksien ja esiintymien suojelutason huomioimiseen (ks. luku 2.2)
- ennallistamisen vaikutusmekanismeihin, vaikutuksen suuruuteen ja toimenpiteiden vaikutusalueeseen ja (ks. luku 2.2)

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

- suojeluperuste- ja toimenpidekohtaisten epävarmuuksiin ja aikaviiveisiin, suhteessa parhaaseen käytettävissä olevan tieteelliseen tietoon (vertaisarvioitu tutkimuskirjallisuus) (ks. luku 2.2)

2.4.1 Ennallistamisen tavoitteet ja menetelmät

Ennallistamissuunnitelmista vaikea saada selkeää kuvaa, koska suunnitelma muuttui hakemuksen jättämisen jälkeen tehtyjen kartoitusten takia. Esimerkiksi Hiivana-aavalla osoittautui olevan vähemmän ojia kuin aiemmin oli luultu ja Käppäläaavalta löytyi useita uusia lähteitä. Myös kiinteistöjen käyttöoikeuksien saaminen korvaavien toimenpiteiden toteuttamiseen on vaikuttanut mahdollisuuksiin toteuttaa aiemmin suunnitellut korvaavat toimenpiteet. Osaraportteja 2 ja 3 ei ole päivitetty näiden tietojen perusteella vaan viranomaisille on toimitettu erillinen päivitysraportti. Suunnitelmat ovat vielä varsin keskeneräisiä.

Lupa- ja valvontavirasto ei ota tässä vaiheessa kantaa yksittäisiin ennallistamisen työkohteisiin, koska se on suunnitelman muiden puutteiden sekä ennallistamissuunnitelmien keskeneräisyyden vuoksi ennen aikaista. Lupa- ja valvontavirastolla ei myöskään ole kaikilta osin käytössään parasta käytännön osaamista ennallistamisen työmenetelmistä, minkä vuoksi se lausuu niistä vain yleisellä tasolla. Soiden ennallistamisessa tulisi noudattaa vakiintuneita menetelmiä, jotka kuvataan Soiden ennallistamisoppaassa⁵⁰. Lähteiden ennallistamisessa suositellaan hyödyntämään Lähteikköjen ennallistamisopasta⁵¹ ja purojen ennallistamisessa vesistökunnostusten ohjeita⁵². Suunnitelmassa käytetty terminologia ja menetelmät poikkeavat joiltain osin edellä mainituista.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että korvaavana toimenpiteenä tulisi tavoitella muuttuneen Natura-luontotyyppiesiintymän tai lajin elinympäristön aiempaa luonnontilaa eli Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuden (suojelutason) parempaa tilaa sekä suojeluperustelajin populaation palauttamista ennallistetulle alueelle tai olemassa olevan populaation koon ja laajuuden kasvattamista. Lupa- ja

⁵⁰ Aapala, Similä & Kuhmonen 2025. Soiden ennallistamisopas. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja A 260.

⁵¹ Eskelinen & Juutinen 2023. Lähteikköjen ennallistamisopas. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Opas 6/2023.

⁵² Esimerkiksi Ahola & Havumäki 2008. Purokunnostusopas – Käsikirja metsäpurojen kunnostajille. Ympäristöopas. Kainuun ympäristökeskus & Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, <https://www.vesi.fi/teemasivu/teemana-vesistokunnostus/>

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

valvontavirasto katsoo, että koska kyseessä on Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuva kompensatio, olisi korvaavien toimenpiteiden tavoitteita tullut tarkastella Natura-luontotyyppien erinomaisessa tilassa olevien esiintymien kuvausten⁵³ ja kyseessä olevien lajien elinympäristövaatimusten näkökulmasta. Esimerkiksi sitä, onko lahopuun tuottaminen, luontotyyppin ulkopuolisten kivennäismaiden aurausten poisto tai umpeenkasvun torjunta hoitotoimenpiteenä todella kunkin yksittäisen Natura-luontotyyppin Natura-luontotyyppioppaan mukaista luonnontilaisuutta lisäävä toimenpide. Tai miten suunnitellut toimenpiteet vaikuttavat kuhunkin lajiin, jotka osin poikkeavat ekologiaaltaan toisistaan. Joiltain osin suunnitelman perusteella jää epäselväksi, onko korvaavan toimenpiteen tarkoitus olla ennallistava vai onko kyse muusta kunnostustoimenpiteestä (esim. Venevaaran lähdepuro).

Korvaavien toimien vasteet perustuvat suunnitelman mukaan BOOST-hankkeen asiantuntijaryhmien avulla määrittelemiін vasteisiin. Vapaaehtoisessa ekologisessa kompensaatiossa lähtökohtana on, että vaikka yksittäisten kohteiden lopputulokseen liittyy aina tiettyä epävarmuutta, suurella joukolla ennallistamiskohteita laskennallinen hyöty saavutetaan varsin luotettavasti, koska epävarmuus on huomioitu laskennassa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Sakatin kaivoshankkeen kompensatio ei sisällä niin suurta joukkoa ennallistamiskohteita, että tämä toteutuisi. Lisäksi koska kyseessä on Natura-kompensatio, jossa epävarmuuteen suhtaudutaan huomattavasti kriittisemmin, eivät BOOST-hankkeessa asiantuntijaryhmien määrittämät vasteet ainakaan kaikissa tapauksissa ole sellaisenaan riittäviä tieteellisen varmuuden saavuttamiseksi, vaan suunnitelmassa olisi tullut avata ja käyttää hyväksi soiden, lähteiden ja purojen ennallistamista koskevaa tieteellistä, vertaisarvioitua tutkimustietoa⁵⁴.

Komission tiedonannossa⁵⁵ todetaan, että joissain tapauksissa asianmukainen korvaaminen ennalleen saattamalla ei ole välttämättä mahdollista, jos se vaatisi erittäin pitkän ajan tai siksi, että lajin tai luontotyyppin ennallistamisekologiasta ei ole riittävästi tietoa (esimerkiksi kalkkikivilähteet tai luonnontilaiset letot). Suomen

⁵³ Airaksinen & Karttunen 2001

⁵⁴ Suomen luontopaneelin raportissa (Kareksela ym. 2021) esitetään soiden osalta lyhyt yhteenveto aiheeseen

⁵⁵ C(2021) 6913 final

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

luontopaneelin⁵⁶ raportin mukaan lettolajien palautuminen saattaa edellyttää tavanomaisesta ennallistamisesta poikkeavia menetelmiä. Lettojen ennallistamisesta Suomessa saadut kokemukset eivät ole kaikilta osin rohkaisevia ja lettojen ennallistamista pidetäänkin haastavana⁵⁷. Metsähallituksen soiden ennallistamisseurantaverkostoon kasvillisuusseurantaan sisältyy myös lettokohteita, mutta lettokohteiden tuloksista ei ole toistaiseksi julkaisu tieteellisiä artikkeleita. Lajeihin liittyvää epävarmuutta on käsitelty luvussa 2.2.4.

Suunnitelman kohteena olevista suojeluperusteista huomattava epävarmuus koskee Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan Lettoja, Lähteitä ja lähdesoita, kiiltosirppisammalta, lapinsirppisammalta, isonuijasammalta ja lapinleinikkiä. Epävarmuus liittyy siihen, voidaanko pienessä tai suhteellisen pienessä ennallistettavassa pinta-alassa varmuudella päästä erinomaiseen suojelun tasoon, ovatko esitetyt toimenpiteet riittäviä ja oikein kohdennettuja, ja kuinka pitkä aika tavoitteiden saavuttamiseen menee. Lupa- ja valvontavirasto pitää lisäisten toimenpiteiden (ennallistamisen) lähtökohtaa sinänsä hyvänä, mutta katsoo, että kovin suurta epävarmuutta ei voida hyväksyä sellaisessa tilanteessa, jossa on mahdollista kompensoida valmiiksi erinomaisessa tilassa olevalla luontotyyppillä tai lajilla ja jossa ennallistamiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta.

2.4.2 Ennallistamisen vaste

Lupa- ja valvontavirasto ei pysty lausumaan ennallistamisella aikaansaataavista hyödyistä (Taulukko 2). Suunnitelmassa ei ole asianmukaisella tavalla arvioitu luontotyyppien ja lajien vasteita ennallistamiseen (luku 2.2.2). Suunnitelmassa esitetyt korvaavilla toimenpiteillä tuotettavat luonnonarvohehtaarit ja yksilömäärät ovat todennäköisesti pääosin yliarvioita tai niihin liittyy niin suurta, mm. puutteellisesta aineistosta ja keskeneräisistä ennallistamissuunnitelmista johtuvaa epävarmuutta, ettei syntyvien luonnonarvojen määrä ole mahdollista luotettavasti arvioida.

Taulukossa 2 esitetään luontotyyppien luonnontilaisuus ja uhanalaisuus, joka edellä luvussa 1.4 kerrotusti on hieman eri asia kuin suojelutaso, joka tarkoittaa luonnontilaisuutta. Tästä aiheutuu huomattavaa epävarmuutta Lettojen,

⁵⁶ Kareksela ym. 2021

⁵⁷ Aapala, Similä & Kuhmonen 2025

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Puustoisten soiden, Vaihettumissoiden ja rantasoiden, Lähteiden ja lähdesoiden ja Aapasoiden pinta-aloihin suojelutasoittain. Lupa- ja valvontavirasto ei ole pystynyt käytettävissä olevien resurssien puitteissa laskemaan pinta-aloja suojelutasoittain.

Vastaavasti kuten heikennyksien kohdalla (luku 2.3), Aapasoiden osalta korvaavien toimenpiteiden tuottamaa hyötyä on arvioitu tavalla, jota ei voi soveltaa suoyhdistymään, jonka kaikilla kuvioilla on sama luonnontilaisuus ja edustavuus. Suunnitelmassa on yhdestä aapasuoyhdistymästä rajattu useita pienempiä kuvioita, joille ennallistamistoimenpiteet on suunniteltu ja joiden perusteella ennallistamisen tuottama hyöty on laskettu. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että toimenpiteiden vaikutus kohdistuu yksittäisten kuvioden sijaan koko suoyhdistymään. Suunnitelmassa⁵⁸ on kuitenkin tämän lisäksi arvioitu karkealla tasolla myös aapasuoyhdistymän tilan paranemista Natura-luontotyyppin luonnontilaisuusasteikolla. Ennallistamistoimilla yhdenkään korvaavilla alueilla sijaitsevan aapasuoyhdistymän ei suunnitelmassa arvioida palautuvan erinomaiseen tilaan.

Pikkujokien ja purojen, Vaihettumissoiden ja rantasoiden ja Puustoisten soiden ennallistamishyödyn suuruuden laskemiseen liittyy käytetyn menetelmän ja suunnitelman keskeneräisyyden vuoksi niin paljon epäselvyyksiä, ettei Lupa- ja valvontavirasto pysty lausumaan niistä.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan Lettoja, Lähteitä ja lähdesoita, kiiltosirppisammalta, lapinsirppisammalta, isonuijasammalta ja lapinleinikkiä ei voi varovaisuusperiaatteen nojalla Natura-kompensaatiossa korvata ennallistamalla (luvut 2.2.4 ja 2.4.1), koska ennallistamisen vasteesta ei ole riittävää tieteellistä varmuutta ja kompensatio on mahdollista tehdä suojelemalla olemassa olevia esiintymiä. Lupa- ja valvontavirasto on tietoinen siitä, että Lettoja, Lähteitä ja lähdesoita sekä lapinleinikin ja mahdollisesti muidenkin mainittujen lajien elinympäristöjä on ennallistettu Suomessa ja katsoo, että olemassa oleva epävarmuus voidaan hyväksyä koko maan mittakaavassa mutta ei yksittäiseen Natura-alueeseen kohdistuvien heikennysten luontodirektiivin mukaisessa korvaamisessa.

Lupa- ja valvontavirasto pitää esimerkillisenä, että yhtiö on ryhtynyt selvittämään etäsuojelun ja siirtoistutusten mahdollisuuksia osana Natura-kompensaatiota.

⁵⁸ Osaraportti 2, s. 84

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Siirtoistutuksiin liittyy kuitenkin huomattavia tietopuutteita ja epävarmuutta, joiden vuoksi Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei kyseisten lajien siirtoistutuksia voi käyttää Natura-alueeseen kohdistuvien heikennysten korvaamisessa. Kasvilajien siirtoistutuksista on hajanaisia kokemuksia ja pidemmän aikavälin seurantatietoja vain vähän. Tulokset eivät pitkällä aikavälillä ole niin onnistuneita kuin suunnitelmassa annetaan ymmärtää⁵⁹. Siirtoistutettavan materiaalin lisäämistä kasvitieteellisessä puutarhassa ja siirtoistutusten käytännön toteuttamista kannattaisi kuitenkin selvittää, koska asiaa koskevan tieteellisen tutkimuksen avulla siirtoistutuksiin liittyvää epävarmuutta voi olla mahdollista oleellisesti vähentää. Siirtoistutuksen onnistuminen riippuu monesta asiasta mm. siirrettävästä lajista ja istutuskohteen abioottisista ja bioottisista olosuhteista. Siirtoistutusten yhteydessä on tarkoin varmistettava, että siirtoistutuspaikka on lajille soveltuva, minkä vuoksi siirtoistutuksia kannattaa mahdollisesti tehdä vasta useita vuosia ennallistamistoimien jälkeen. Suomen luontopaneelin raportissa⁶⁰ esitetään kannatettavia keinoja erikoistuneen lajiston huomioimiseksi lettojen ennallistamisessa, joita olisi hyvä kokeilla ja seurata. Lupa- ja valvontavirasto kannustaa yhtiötä edistämään etäsuojelu- ja siirtoistutushanketta luonnonsuojelulain mukaisen Natura-kompensaation lisäksi.

Suunnitelmassa jänkäkurpan ennallistamishyöty perustuu pitkälti oletukseen, että ennallistamistoimet lisäävät alueiden märkyyttä, rimpisyyttä ja siten pesimäympäristöjen laatua. Suunnitelmassa ei kuitenkaan esitetä arviota siitä, kuinka monta paria ennallistettavat alueet pystyvät ylläpitämään ennallistamisen jälkeen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa ei ole riittävällä tavalla osoitettu, että suunnitellut toimet tosiasiallisesti saavat aikaan haluttuja muutoksia alueilla, jotka ovat tai voivat ennallistamisen vaikutuksesta olla jänkäkurpan käytössä. Käytettävissä olevien tietojen perusteella ei voida osoittaa, että korvaavilla alueilla olisi riittävästi jänkäkurpalle soveltuvaa elinympäristöä korvaamaan heikentyvällä alueella vaikutuksen kohteena olevia pareja. Kaivoshankkeen Natura-arvioinnissa⁶¹ jänkäkurpan tiheydeksi otollisilla elinympäristöillä Viiankiaavalla on arvioitu 1,2–2,1 paria/km². Korvaavilla alueilla on

⁵⁹ Esimerkiksi Aapala ym. 2025 Soiden ennallistamisopas, tietolaatikko 27 putkilokasvien ja sammalten siirroista

⁶⁰ Kareksela ym. 2021

⁶¹ WSP Finland Oy 2025. Sakatin monimetalliesiintymän kaivoshankkeen vaikutukset Viiankiaavan Natura 2000-alueeseen.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

arvioitu olevan lajille soveltuvaa elinympäristöä yhteensä 326,6 hehtaaria⁶², mikä vastaisi samalla tiheydellä noin 4–7 paria.

2.4.3 Suojelu

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa esitettyihin ennallistamistoimenpiteisiin liittyy niin merkittäviä epävarmuuksia ja täydennystarpeita (kappale 2.4.2), että suunnitelmassa esitettyjen ennallistamistoimenpiteiden vaikutuksia luontodirektiivin mukaisina korvaavina toimenpiteinä ei pystytä pääosin lainkaan arvioimaan. Suunnitelmassa esitetään ennallistamisen lisäksi niin ennallistettavien alueiden kuin muiden alueiden suojelua. Arvioidakseen suunnitelmassa esitettyjen suojelutoimenpiteiden riittävyyttä luontodirektiivin näkökulmasta (kappale 1.4) Lupa- ja valvontavirasto on tarkastellut omana työnään suunnitelman ja yhtiön toimittamien paikkatietoaineistojen perusteella, kuinka paljon korvaavien toimenpiteiden alueilla sijaitsee kussakin luonnontilaisuuden ja edustavuuden tasossa ja suojelutasossa olevia luonnonarvoja (taulukko 2).

Taulukossa 2 esitetään luontotyyppien luonnontilaisuus ja uhanalaisuus, joka edellä luvussa 1.4 kerrotusti on hieman eri asia kuin suojelutaso, joka tarkoittaa luonnontilaisuutta. Tästä aiheutuu huomattavaa epävarmuutta Lettojen, Puustoisten soiden, Vaihettumissoiden ja rantasoiden, Lähteiden ja lähdesoiden ja Aapasoiden pinta-aloihin suojelutasoittain. Lupa- ja valvontavirasto ei ole pystynyt käytettävissä olevien resurssien puitteissa laskemaan pinta-aloja suojelutasoittain.

Taulukko 2. Korvaavilla alueilla oleva pinta-ala, yksilö- tai parimäärä. Pinta-alat perustuvat yhtiön toimittamiin paikkatietoaineistoihin, joissa on mukana myös korvaavien toimien ulkopuolelle jätettyjä alueita, joten tiedot voivat olla yliarvioita. Epävarmat ja puuttuvat tiedot on merkitty punaisella. Luonnontilaisuus ja edustavuus: 10 erinomainen, 2X hyvä, 3X merkittävä. Huom! Luonnontilaisuus ja edustavuus ≠ suojelutaso. Luontotyyppien aineistolähteet: Käppäläaapa kuvioaineisto 14.8.2026 (Natura-I 2/Natura-I 3, Sarea), Käppäläaapa pilottialue alkup aineisto ja boost laskut ja arvot (N I ed/N II ed, alaOIKEA), hiivana_aapa alkup aineist ja boost laskut ja arvot (Natura-I 1/Natura-I 3, ala_ha_WSP), iso_aapa_alkup aineist ja boost laskut ja arvot (Na I edust/N II ed, ala_ha_WSP), särkiaapa alkup_aineist ja boost laskut ja arvot.shp (_Natura-1/_Natura-2, ala_ha

⁶² Aineistoviite: 15.8.2026 toimitettu täydennys, kahlaajakartoitus/alkuperäiset Eurofins/potentiaalisimmat alueet.shp

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

	Korvaavat alueet	Ennallistamalla erinomaiseen tilaan saatettavat
Pikkujoet ja purot (3260) <i>Isoaavan kuvion luonnontilaisuus ja edustavuus puuttuu (0,5 ha)</i>	10: 0,04 ha (0,04 + 0 + 0 + 0) 2X: 0,6 ha (0,6 + 0 + 0 + 0) 3X: 0,2 ha (0,2 + 0 + 0 + 0)	Ei tiedossa
Vaihettumissuot ja rantasuot (7140) <i>Hiivana-aavalla ja Isoaavalla väärin perustein luontotyyppiin tyypiteltyjä kuvioita</i>	10: 0 ha (0 + 0 + 0 + 0) 2X: 2,2 ha (0,1 + 1,8 + 0,3 + 0) 3X: 57,6 ha (0,1 + 26,4 + 31,1 + 0)	Ei tiedossa
Lähteet ja lähdesuot (7160) <i>Kuvioiden pinta-aloihin liittyy epäselvyyksiä.</i> <i>Ennallistamiseen liittyy liikaa epävarmuutta.</i>	10: 6,1 ha (6,1 + 0 + 0 + 0) 2X: 6,0 ha (6,0 + 0 + 0 + 0) 3X: 0,5 ha (0,4 + 0 + 0 + 0,1)	0 ha
Letot (7230) <i>Puustoiisiin soihin tyypitetty mahdollisesti virheellisesti Letot- luontotyyppin kuvioita eli pinta-alat</i>	10: 27,1 ha (27,1 + 0 + 0 + 0)	0 ha

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

<i>voivat olla aliarvioita.</i> <i>Ennallistamiseen liittyy liikaa epävarmuutta.</i>	2X: 217,2 ha (142,5 + 28,9 + 39,9 + 5,9) 3X: 305 ha (219,0 + 59,9 + 13,0 + 13,1)	
Aapasuot (7310*)	Ei erinomaisessa tilassa olevaa aapasuota	Suunnitelman mukaan aapasuot palautuvat korkeintaan hyvään tilaan
Puustoiset suot (91D0*) <i>Puustoisiin soihin tyyhitetty mahdollisesti virheellisesti Letot-luontotyyppin kuvioita eli pinta-alat voivat olla yliarvioita.</i>	10: 16,2 ha (16,2 + 0 + 0 + 0) 2X: 138,5 ha (74,9 + 11,3 + 52,3 + 0) 3X: 292,2 ha (202,7 + 37,5 + 41,7 + 10,3)	Ei tiedossa
Kiiltosirppisammal (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>) <i>Aineistoa, johon suunnitelma perustuu ei ole toimitettu viranomaiselle. Aineisto ei ole riittävä korvaavien alueiden yksilömäärän arvioimiseen. Esiintymien suojelun tasoa ei tunneta. Ennallistamiseen liittyy liikaa epävarmuutta.</i>	Ei tiedossa	0 m2
Lapinsirppisammal	Ei tiedossa	0 m2

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

<i>(Hamatocaulis lapponicus)</i> <i>Aineistoa, johon suunnitelma perustuu ei ole toimitettu viranomaiselle. Aineisto ei ole riittävä korvaavien alueiden yksilömäärän arvioimiseen. Esiintymien suojelun tasoa ei tunneta. Ennallistamiseen liittyy liikaa epävarmuutta.</i>		
Isonuijasammal (<i>Meesia longiseta</i>) <i>Aineistoa, johon suunnitelma perustuu ei ole toimitettu viranomaiselle. Aineisto ei ole riittävä korvaavien alueiden yksilömäärän arvioimiseen. Esiintymien suojelun tasoa ei tunneta. Ennallistamiseen liittyy liikaa epävarmuutta.</i>	Ei tiedossa	0 m2
Lapinleinikki <i>(Ranunculus lapponicus)</i> <i>Aineistoa, johon suunnitelma perustuu ei ole toimitettu viranomaiselle.</i>	Useita 1 km x 1 km –ruutuja, suojelun taso A-B	0 1 km x 1 km -ruutua
Jänkäkurppa <i>(Lymnocyrtus minimus)</i> <i>Aineisto ei ole riittävä korvaavien alueiden parimäärän arvioimiseen. Esiintymien suojelun tasoa ei tunneta.</i>	0 paria	Ei tiedossa
Mustaviklo (<i>Tringa erythropus</i>)	Neljä paria, suojelun taso B-C	Ei tiedossa

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

2.5 Ylimääräiset korvaavat toimenpiteet

Suunnitelmassa ylimääräisten korvaavien toimenpiteiden tarve aiheutuu korvaavien toimenpiteiden (ennallistamisen) viiveestä. Komission tiedonantojen mukaan aikaviive voidaan tietyissä tapauksissa sallia, jolloin odotusajan vastapainoksi on tehtävä ylimääräisiä korvaavia toimenpiteitä. Suunnitelman mukaan odotusajan vastapainona korvaavien toimenpiteiden alueet suojellaan. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmassa ei ole riittävällä tavalla arvioitu, miten esitetty ylimääräinen korvaava toimenpide eli korvaavien toimenpiteiden alueiden suojelu riittää estämään ajalliset viiveet Natura-verkoston yhtenäisyydessä. Suunnitelmassa ei ole esitetty luonnonarvokohtaisia ajallisia viiveitä. Suojeltavat alueet ovat suurilta osin heikentyneitä alueita. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suojelutasoltaan heikentyvää aluetta heikommassa tilassa olevien alueiden suojelu ei ole riittävä toimenpide Natura-verkoston yhtenäisyydelle aiheutuvien ajallisten viiveiden poistamiseksi.

2.6 Seuranta

Komission tiedonannon (2021/C 437/01) mukaan korvaavien toimenpiteiden vaikutuksia tulee seurata ja dokumentoida, jotta Natura 2000 -verkoston ekologinen eheys voidaan varmistaa pitkällä aikavälillä. Lapin liiton hakemus ei kuitenkaan sisällä suunnitelmaa suojeluperusteiden tasolla tehtävästä korvaavien toimenpiteiden tulosten seurannasta. Hakemuksessa olevilla tiedoilla ja seurantasuunnitelmilla ei voida luotettavasti varmistaa, että verkoston eheys säilyy pitkällä aikavälillä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kompensatiota varten on laadittava asianmukainen seurantasuunnitelma.

Seuranta tulee suunnitella niin, että sillä voidaan varmistaa, että korvaavien toimenpiteiden vaikutus realisoituu vähintään samassa tahdissa kuin heikennyksien, tai poikkeustapauksessa hitaammin, kun kompensatioon on sisällytetty lisätoimenpiteitä aikaviiveen vuoksi. Korvaavien toimenpiteiden seuranta liittyy siten suoraan Natura-alueen lieventävien toimien seurantaan.

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-kompensaation seurannan tulisi täyttää seuraavat kriteerit:

1. Koska ennallistamisella tavoitellaan tiettyä luontotyyppiin luonnontilaisuuden tason nousua tai jänkäkurpan kohdalla parimäärään ja/tai suojelutason nousua, tulee seurannan indikaattorien mitata näitä
2. Jos korvaava toimenpide on suojelua, johon liittyy välttämättömiä toimenpiteitä nykyisen suojelutason ylläpitämiseksi, tulee seurannan indikaattorien mitata suojelutasoa
3. Mustaviklon ja jänkäkurpan populaatiokokoa täytyy seurata, vaikka niiden korvaavat toimenpiteet olisivat pelkää suojelua, koska korvaavuuteen liittyy epävarmuutta
4. Ennallistamista koskevassa seurantasuunnitelmassa tulee olla etukäteen määritettynä kullekin seurattavalle yksikölle (kuviolle) tila, johon sen odotetaan palautuvan tiettyyn ajanhetkeen mennessä (=seurannan hypoteesi), jotta seurannan perusteella viranomainen voi tarvittaessa edellyttää lisätoimia.
5. Seurannan tulee perustua tilastollisesti edustavaan otokseen, jotta se edustaa koko kompensatiota

2.7 Yhteenveto korvaavien toimenpiteiden riittävydestä

2.7.1 Ovatko esitetyt korvaavat toimenpiteet riittäviä luonnonsuojelulain (9/2023) 39 §:n 5 momentin edellyttävällä tavalla Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi?

Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaaminen edellyttää, että Natura-alueelle aiheutuva merkittävä heikennys korvataan täysimääräisesti. Toimenpiteiden riittävyyttä ei ole määritetty luonnonsuojelulaissa tai sen esitoissa. Edellä tässä lausunnossa esitetysti (luku 1.4) komissio on esittänyt tulkintaohjeissaan asiaa koskevia ohjeita. **Lupa- ja**

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

valvontavirasto katsoo, että suunnitelma ei ole riittävä Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi.

1. Heikennysten ja hyvitysten vastaavuus

Suunnitelman perusteella ei pääosin saa varmuutta siitä, että korvaavat toimenpiteet vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin ja kielteisten vaikutusten kohteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin lukumääräisesti ja suojelun tason osalta vastaavassa määrin. Suunnitelmassa on merkittäviä puutteita niin heikentymisen määrän kuin korvaavilla toimilla saavutettavien hyötyjen määrän arvioimisessa. Esitettyjen tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että joiltain osin heikentyminen on arvioitu liian vähäiseksi ja korvaavien toimien hyödyt liian suuriksi.

Suunnitelmassa ei ole tosiasiaassa tarkasteltu vaikutuksia Natura-luontotyyppeihin eikä lajeihin tai tarkasteltu vaikutuksia suojelun tasoon. Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan korvaavat toimenpiteet eivät voi olla riittäviä, ellei niiden suunnittelussa ole varmistettu, että kussakin Natura-luontotyyppin luonnontilaisuusluokassa (suojelutasossa) olevaa luontotyyppiä korvataan vähintään heikennystä vastaava määrä ja että korvaavien toimenpiteiden alueiden lajiesiintymät vastaavat määrällisesti heikentyviä esiintymiä ja ovat vähintään yhtä hyvässä suojelun tasossa kuin heikentyvän alueen. Edellä mainitut tarkastelut puuttuvat suunnitelmasta, mutta Lupa- ja valvontavirasto on alustavasti tehnyt tarkastelua omana työnään alla sekä taulukossa 3.

Taulukossa 3 esitetään luontotyyppien luonnontilaisuus ja uhanalaisuus, joka edellä luvussa 1.4 kerrotusti on hieman eri asia kuin suojelutaso, joka tarkoittaa luonnontilaisuutta. Tästä aiheutuu huomattavaa epävarmuutta kaikkien luontotyyppien vastaavuustarkasteluun suojelutasoittain. Lupa- ja valvontavirasto ei ole pystynyt käytettävissä olevien resurssien puitteissa laskemaan pinta-aloja suojelutasoittain.

Lettojen, Lähteiden ja lähdesoiden, kiiltosirppisammalen, lapinsirppisammalen, isonuijasammalen ja lapinleinikin kohdalla heikentyvää luontotyyppiä tai lajin esiintymää määrältään ja laadultaan vastaavan luontotyyppin tai esiintymän liittäminen Natura-verkostoon on Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

yksinään riittävä korvaava toimenpide, mikäli on varmuus siitä, että alue säilyy tulevaisuudessakin laadukkaana itsekseen ilman mitään ennallistamistoimia lähiympäristössä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että siltä osin, kun korvaavana toimenpiteenä suojellaan heikentynyttä luonnonarvoa laadultaan ja määrältään vastaavassa tilassa oleva luontotyyppi tai lajin esiintymä, tulee korvaaviin toimenpiteisiin sisällyttää sellaiset ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä kyseisten luonnonarvojen nykyisen suojelutason ylläpitämiseksi. Tällä taataan, että kompensatio säilyy täysimääräisenä myös pitkällä aikavälillä.

Pikkujoet ja purot: Valmiiksi erinomaisessa tilassa olevaa pinta-alaa on korvaavilla alueilla liian vähän, eikä ennallistamistoimien vaikutusta korvaavilla alueilla olevien Pikkujokien ja purojen luonnontilaisuuteen ja edustavuuteen ole selvitetty, joten korvaavat toimenpiteet eivät vastaa heikennyksiä. Kompensatiota varten on osoitettava lisää valmiiksi erinomaisessa tilassa olevia Pikkujokia ja puroja tai täydennettävä ennallistamissuunnitelmia. Lisäksi on toteutettava mahdolliset nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Vaihettumissuot ja rantasuot: Valmiiksi hyvässä ja merkittävässä tilassa olevaa pinta-alaa on korvaavilla alueilla tarpeeksi, vaikka suurin osa luontotyyppityksistä olisi virheellisiä. Tyypitykset on kuitenkin korjattava ja vielä sen jälkeen varmistettava toimenpiteiden täysimääräisyys. Lisäksi on toteutettava mahdolliset nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Lähteet ja lähdesuot: Valmiiksi erinomaisessa, hyvässä ja merkittävässä tilassa olevaa pinta-alaa on korvaavilla alueilla tarpeeksi. Korvaava pinta-ala on niin suuri, ettei pinta-alaan liittyvillä epäselvyyksillä ole todennäköisesti merkitystä lopputuloksen kannalta. Aineisto on kuitenkin korjattava ja vielä sen jälkeen varmistettava toimenpiteiden täysimääräisyys. Lisäksi on toteutettava mahdolliset nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Letot: Valmiiksi hyvässä ja merkittävässä tilassa olevaa pinta-alaa on korvaavilla alueilla tarpeeksi, mutta erinomaisessa tilassa olevaa liian vähän. Korvaavat toimenpiteet eivät siten vastaa heikennyksiä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että epävarmuuksien takia lettojen Natura-kompensatiota ei voi toteuttaa ennallistamalla vaan kompensatiota varten on etsittävä lisää valmiiksi

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

erinomaisessa tilassa olevaa lettoa. Lisäksi on toteutettava mahdolliset nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Aapasuot: Korvaavien toimenpiteiden alueet eivät sisällä yhtä tai useampaa kokonaista aapasuoyhdistymää, jonka pinta-ala vastaisi heikentyvää aapasuota ja joka joko on erinomaisessa tilassa tai on mahdollista palauttaa erinomaiseen tilaan ennallistamistoimien avulla. Korvaavat toimenpiteet eivät siten vastaa heikennyksiä. Kompensaatiota varten on osoitettava lisää valmiiksi erinomaisessa tilassa olevaa Aapasuota tai täydennettävä ennallistamissuunnitelmia. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että Aapasuon luonnontilaisuus- ja edustavuusarvossa tulee ottaa huomioon myös edustavuus eli luontaiset syyt, joihin lukeutuu mm. aapasuoyhdistymän koko. Mikäli kompensaatio toteutetaan osittain tai kokonaan ennallistamalla, tulee korvaavien toimenpiteiden mitoituksessa ottaa huomioon ennallistamistoimien epävarmuus ja aikaviive.

Puustoiset suot: Valmiiksi hyvässä ja merkittävässä tilassa olevaa pinta-alaa on korvaavilla alueilla tarpeeksi, mutta erinomaisessa tilassa olevaa liian vähän. Ennallistamistoimien vaikutusta korvaavilla alueilla olevien Puustoisten soiden luonnontilaisuuteen ja edustavuuteen ole selvitetty, joten korvaavat toimenpiteet eivät vastaa heikennyksiä. Kompensaatiota varten on osoitettava lisää valmiiksi erinomaisessa tilassa olevaa Puustoista suota tai täydennettävä ennallistamissuunnitelmia. Lisäksi on toteutettava mahdolliset nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Kiiltosirppisammal, lapinsirppisammal ja isonuijasammal: Lupa- ja valvontavirasto ei pysty arvioimaan, ovatko suunnitelmassa esitetyt korvaavat toimenpiteet heikennyksiä vastaavia, sillä sekä heikennyksen määrän että korvaavilla toimenpiteillä tuotettavan hyödyn määrän arvioihin liittyy merkittäviä epävarmuuksia. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että ennallistamistoimenpiteisiin liittyvien epävarmuuksien takia mainittujen sammallajien Natura-kompensaatiota ei voi toteuttaa ennallistamalla, vaan kompensaatiota varten on osoitettava heikentyvää aluetta vastaava määrä (m²) valmiiksi samassa suojelutasossa olevaa kasvustoa. Suunnitelmaa varten hankitut ja siinä esitetyt tiedot eivät ole riittäviä varmistamaan, että heikennys korvattaisiin esitetyillä toimenpiteillä täysimääräisesti. Sammalesiintymien suojelun lisäksi on tarpeen toteuttaa

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

mahdolliset esiintymien nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Lapinleikki: Korvaavien toimenpiteiden alueella nykyisin esiintyvien lapinleikkien versomäärä on yli 50-kertainen suhteessa heikentyvään versomäärään. 1 km x 1 km -ruutuja on Käppäläaavalla useita. Korvaavien alueiden ruudut ovat sekä yksilömäärän että suojelun tason osalta heikentyvän alueen esiintymää selvästi parempia. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelman perusteella lapinleikin esiintymien säilyminen korvaavien toimenpiteiden alueella on melko varmaa, vaikka suunnitelmassa ei esitetäkään tietoja siitä, kuinka suuri osuus yksilöistä on valmiiksi luonnontilaisilla alueilla. Suojelun lisäksi on tarpeen toteuttaa mahdolliset esiintymien nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Jänkäkurppa: Suunnitelmassa esitetyt korvaavat toimenpiteet eivät vastaa heikennyksiä, koska korvaavilta alueilta ei ole kartoituksissa löytynyt jänkäkurppaa. Suunnitelma ei voi perustua pelkkään jänkäkurppapotentiaaliin. Kompensaatiota varten on täydennettävä lajin kartoitusta ja ennallistamissuunnitelmia. Lisäksi on toteutettava mahdolliset nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Mustaviklo: Suunnitelmassa esitetyt korvaavat toimenpiteet eivät vastaa heikennyksiä suojelun tason osalta. Kompensaatiota varten on etsittävä sellaisia valmiiksi mustaviklon elinympäristöjä, jotka ovat valmiiksi erinomaisessa tilassa tai täydennettävä ennallistamissuunnitelmia. Lisäksi on toteutettava mahdolliset nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet.

Viiankiaavan suojelutavoite: Alueen suojelutavoitteena on säilyttää alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Korvaavat toimenpiteet ovat pääosin ennallistamistoimenpiteitä, joista aiheutuisi Natura-alueen suojelutavoitteen päivittämistarve, mikäli alueet liitetään Viiankiaavan Natura-alueeseen.

Taulukko 3. Yhteenveto heikennysten ja kompensatiotoimien vastaavuudesta. Epävarmat ja puuttuvat tiedot on merkitty punaisella. Tarkempia tietoja yhteenvetotaulukon sisällöstä on esitetty

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

taulukoissa 1 ja 2. Epävarmat ja puuttuvat tiedot on merkitty punaisella. Huom! Luonnontilaisuus ja edustavuus $\neq$ suojelutaso. *kun nykyisen suojelutason säilyttämiseksi välttämättömät ennallistamistoimenpiteet selvitetään ja tarvittaessa toteutetaan

	<i>Heikennys</i>	<i>Korvaavat alueet</i>	<i>Ennallistamalla erinomaiseen tilaan saatettavat</i>	<i>Vastaavatko korvaavat toimet heikennyksiä?</i>
Pikkujoet ja purot (3260)	10: 0,17 ha	10: 0,04 ha 2X: 0,6 ha 3X: 0,2 ha	Ei tiedossa	Ei voi arvioida
Vaihettumissuot ja rantasuot (7140)	10: 0 ha 2X: 0,5 ha 3X: 0,1 ha	10: 0 ha 2X: 2,2 ha 3X: 57,6 ha	Ei tiedossa	Kyllä*
Lähteet ja lähdesuot (7160)	10: 0,0043 ha 2X: 0,013 ha 3X: 0,0039 ha	10: 6,1 ha 2X: 6,0 ha 3X: 0,5 ha	0 ha	Kyllä*
Letot (7230)	10: 77,7 ha 2X: 22,0 ha 3X: 1,4 ha	10: 27,1 ha 2X: 217,2 ha 3X: 305 ha	0 ha	Ei
Aapasuot (7310*)	10: hieman reilu 1000 ha aapasuo-yhdistymä	10: 0 ha 2X: useiden aapasuo-yhdistymien osia 3X: useiden aapasuo-yhdistymien osia	0 ha	Ei
Puustoiset suot	10: 93,6 ha	10: 16,2 ha	Ei tiedossa	Ei voi arvioida

(91D0*)	2X: 65,1 ha 3X: 12,1 ha	2X: 138,5 ha 3X: 292,2 ha		
Kiiltosirppisammal (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	Yksilömäärä ja suojelutaso eivät tiedossa	Yksilömäärä ja suojelutaso eivät tiedossa	0 m2	Ei voi arvioida
Lapinsirppisammal (<i>Hamatocaulis lapponicus</i>)	Yksilömäärä ja suojelutaso eivät tiedossa	Yksilömäärä ja suojelutaso eivät tiedossa	0 m2	Ei voi arvioida
Isonuijasammal (<i>Meesia longiseta</i>)	Yksilömäärä ja suojelutaso eivät tiedossa	Yksilömäärä ja suojelutaso eivät tiedossa	0 m2	Ei voi arvioida
Lapinleinikki (<i>Ranunculus lapponicus</i>)	Yksi 1 km x 1 km –ruutu, suojelun taso B-C	Useita 1 km x 1 km –ruutuja, suojelun taso A-B	0 1 km x 1 km - ruutua	Kyllä*
Jänkäkurppa (<i>Lymnocryptes minimus</i>)	Kahdeksan paria, suojelun taso ei ole tiedossa	0 paria, suojelun taso ei ole tiedossa	Ei tiedossa	Ei
Mustaviklo (<i>Tringa erythropus</i>)	Kaksi paria, suojelun taso A	4 paria, suojelun taso B-C	Ei tiedossa	Ei voi arvioida

2. Maantieteellinen ja ekologinen vastaavuus

Suunnitelmassa esitetyt korvaavat alueet ovat todennäköisesti luonnonmaantieteellisen levinneisyyden kannalta vastaavia ja tuottavat

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

vastaavat ekologiset toiminnot. Suunnitelman lukuisten puutteiden ja keskeneräisyyden vuoksi Lupa- ja valvontavirasto tunnistaa, että lopullinen suunnitelma voi poiketa lausuttavana olleesta suunnitelmasta huomattavastikin. Luonnonmaantieteellisen levinneisyyden ja ekologisten toimintojen vastaavuus tulee siinä tapauksessa tarkistaa uudelleen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kompensatioalueiden tulisi muodostaa mahdollisimman eheitä, yhtenäisiä ekologisia kokonaisuuksia ja mahdollisuuksien mukaan sijaita lähellä Viiankiaavan Natura-aluetta.

3. Toimenpiteiden ajoitus

Komission tiedonantojen mukaan korvaavien toimenpiteiden tulee olla toimintakykyisiä ja vaikuttavia ennen kuin heikennys tapahtuu. **Suunnitelman perusteella ei ole varmuutta siitä, että korvaavat toimenpiteet ovat kaikkien luonnonarvojen osalta käytössä, täysin toimintakykyisiä ja vaikuttavia ennen kuin heikennys tapahtuu.** Suunnitelmassa ei ole luontotyyppi- ja lajikohtaisesti arvioitu sitä, milloin korvaavat toimenpiteet tulisivat olemaan toimintakykyisiä ja vaikuttavia eikä tarkasteltu tätä aikajännettä suhteessa heikennyksen etenemiseen.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että siltä osin, kun heikennys korvataan liittämällä Natura-verkostoon määrältään ja laadultaan heikennystä vastaava määrä samaa luonnonarvoa, jonka suojelutason säilyminen pitkällä aikavälillä on turvattua ilman ennallistamistoimenpiteitä, ovat korvaavat toimenpiteet käytössä ja täysin toimintakykyisiä siinä vaiheessa, kun alueet on suojeltu ja liitetty Natura-verkostoon. Lupa- ja valvontavirasto ei suunnitelman perusteella pysty arvioimaan, mitkä korvaavat toimenpiteet ovat edellä tarkoitetulla tavalla heti toimintakykyisiä.

Jos nykyisen suojelutason ylläpitäminen edellyttää ennallistamista, ovat korvaavat toimet täysin toimintakykyisiä vasta kun ennallistaminen on toteutettu, todettu onnistuneiksi sekä alueet on suojeltu ja liitetty Natura-verkostoon.

Ennallistamalla toteutettavan suojelutason parantamisen osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei suunnitelman perusteella pystytä lainkaan arvioimaan, milloin toimenpiteet ovat toimintakykyisiä ja vaikuttavia. Koska korvaavien toimenpiteiden luontotyyppi- tai lajikohtainen ajallinen viive ei ole

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

tiedossa, ei Lupa- ja valvontavirasto pysty ottamaan kantaa siihen, minkä laajuiset ylimääräiset korvaavat toimenpiteet ovat tarpeen.

4. Vaikutusten seuranta

Suunnitelma ei sisällä sellaista seurantasuunnitelmaa, jolla voidaan varmistua siitä, että korvaavat toimenpiteet ovat käytössä, täysin toimintakykyisiä ja vaikuttavia ennen kuin heikennys tapahtuu.

2.7.2 Miten suunnitelmaa tulisi täydentää, jotta säännöksen edellyttämällä tavalla Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvat heikennykset korvattaisiin täysimääräisesti.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että suunnitelmaan tulee lisätä perusteltu selostus siitä,

- miten korvaavat toimenpiteet (suojelu ja ennallistaminen) vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin ja kielteisten vaikutusten kohteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin lukumääräisesti ja suojelun tason osalta vastaavassa määrin
- miten toteutuu luonnonmaantieteellisen levinneisyyden ja ekologisten toimintojen kannalta vastaavuus
- milloin korvaavat toimenpiteet ovat käytössä ja toimintakykyisiä suhteessa heikennyksen etenemiseen (luonnonarvioittain) ja miten se varmistetaan seurannan avulla
- miten ylimääräiset korvaavat toimenpiteet varmistavat ennallistamisen hyötyjen syntymisen odotusaikana Natura-verkoston yleisen yhtenäisyyden säilymisen

Suunnitelmassa tulee esittää kunkin luontotyyppin ja lajin korvaavat ennallistamistoimet tai pelkkä suojelu yksiselitteisesti kartoilla sekä yhteen tiedostoon koottuna paikkatietoaineistona.

Ennallistamissuunnitelmien tulee olla sillä tarkkuudella, että ennallistamistoimenpiteiden tosiasialliset vaikutusalueet on mahdollista

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

asianmukaisesti muodostaa. Vaikutusalueen muodostamisen on perustuttava parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja vaikutusalueet on esitettävä kartoilla. Ennallistamisen vaste on luontotyypin Natura-luontotyyppioppaan mukaisen luonnontilaisuuden (suojelutason) muutos tai lintulajin parimäärän ja suojelutason muutos, joka tulee esittää kuvio- tai elinympäristökohtaisesti kartoilla, perusteluineen liitetaulukoissa ja paikkatietoaineistona. Vasteen arvioinnissa on otettava huomioon korvaavan toimenpiteiden onnistumisen epävarmuus ja toimenpiteen tuottamien hyötyjen aikaviiveet. Lopuksi on esitettävä odotusajan vastapainoksi tehtävät ylimääräiset korvaavat toimenpiteet.

Siltä osin, kun korvaavana toimenpiteenä suojellaan heikentynyttä luonnonarvoa laadultaan ja määrältään vastaavassa tilassa oleva luontotyyppi tai lajin esiintymä, tulee korvaaviin toimenpiteisiin sisällyttää sellaiset ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä kyseisten luonnonarvojen nykyisen suojelutason ylläpitämiseksi.

Pikkujoet ja purot:

- Heikentyvän alueen kuvioinnin täydennys ja vaikutuksen kohteena olevan pinta-alan päivittäminen, suojelun tasojen arvioiminen
- Korvaavilla alueilla sen varmistaminen, että kaikki purot on kuvioitu
- Korvaavien alueiden suojelun tasojen tarkistaminen
- Suunnitelman täydentäminen osoittamalla lisää valmiiksi erinomaisessa tilassa olevia Pikkujokia ja puroja suojeltavaksi tai täydentämällä ennallistamissuunnitelmia ja ennallistamalla riittävä määrä Pikkujokia ja puroja toimenpiteiden epävarmuus ja aikaviive huomioiden

Vaihtumissuot ja rantasuot:

- Heikentyvän alueen suojelun tasojen arvioiminen
- Korvaavien alueiden Natura-tyypitysten korjaaminen

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

- Korvaavien alueiden suojelun tasojen tarkistaminen

Lähteet ja lähdesuot:

- Heikentyvän alueen suojelun tasojen arvioiminen
- Korvaavien alueiden Natura-tyypitysten korjaaminen
- Korvaavien alueiden suojelun tasojen arvioiminen
- Korvaavien alueiden kuvioiden pinta-alojen tarkistaminen

Letot:

- Heikentyvän alueen suojelun tasojen arvioiminen
- Korvaavien alueiden Natura-tyypitysten korjaaminen
- Korvaavien alueiden suojelun tasojen arvioiminen
- Suunnitelman täydentäminen osoittamalla lisää valmiiksi erinomaisessa tilassa olevia lettoja suojeltavaksi

Aapasuot:

- Korvaavien alueiden suojelun tasojen arvioiminen
- Suunnitelman täydentäminen osoittamalla heikennystä vastaava määrä (hieman reilu 1000 ha) valmiiksi erinomaisessa tilassa olevaa Aapasuota (yksi tai useampi kokonainen aapasuoyhdistymä) suojeltavaksi tai saattamalla heikennystä vastaava määrä Aapasoita erinomaiseen tilaan ennallistamalla toimenpiteiden epävarmuus ja aikaviive huomioiden

Puustoiset suot:

- Heikentyvän alueen suojelun tasojen arvioiminen
- Korvaavien alueiden Natura-tyypitysten korjaaminen
- Korvaavien alueiden suojelun tasojen arvioiminen

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

- Suunnitelman täydentäminen osoittamalla lisää valmiiksi erinomaisessa tilassa olevia Puustoisia soita suojeltavaksi tai vaihtoehtoisesti täydentämällä ennallistamistoimenpiteitä siten, että heikennystä vastaava määrä Puustoisia soita saatetaan erinomaiseen tilaan ennallistamalla huomioiden ennallistamisen toimenpiteiden epävarmuus ja aikaviive huomioiden

Kiiltosirppisammal:

- Heikentyvän alueen populaatiokoon ja esiintymien suojelutason asianmukainen ja dokumentoitu selvittäminen maastossa koko heikentyvän alueen kattavana kartoituksena tai tilastollisesti edustavalla otannalla
- Korvaavien alueiden populaatiokoon ja esiintymien suojelutason asianmukainen ja dokumentoitu selvittäminen maastossa
- Tarvittaessa kompensaaion täydentäminen osoittamalla siihen lisää heikentyvää aluetta vastaavassa suojelun tasossa valmiiksi olevia kiiltosirppisammaleesiintymiä

Lapinsirppisammal:

- Heikentyvän alueen populaatiokoon ja suojelutason asianmukainen ja dokumentoitu selvittäminen maastossa koko heikentyvän alueen kattavana kartoituksena tai harvinaisille lajeille tarkoitettulla tilastollisesti edustavalla otantamenetelmällä
- Korvaavien alueiden populaatiokoon ja esiintymien suojelutason asianmukainen ja dokumentoitu selvittäminen maastossa koko esiintymän kattavana kartoituksena (Hevosenpäänrimpi) tai harvinaisille lajeille tarkoitettulla tilastollisesti edustavalla otantamenetelmällä (muu alue, jossa laji laikuittaisempi)
- Korvaavuuden selvittäminen huomioiden sen, että Hevosenpäänrimmen esiintymä sijaitsee kaivoksen pölyvaikutusalueella

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

- Tarvittaessa kompensaation täydentäminen osoittamalla siihen lisää heikentyvää aluetta vastaavassa suojelun tasossa valmiiksi olevia lapinsirppisammalesiintymiä

Isonuijasammal:

- Heikentyvän alueen populaatiokoon ja esiintymien suojelutason asianmukainen ja dokumentoitu selvittäminen maastossa koko heikentyvän alueen kattavana kartoituksena tai harvinaisille lajeille tarkoitettulla tilastollisesti edustavalla otantamenetelmällä
- Korvaavien alueiden populaatiokoon ja esiintymien suojelutason asianmukainen ja dokumentoitu selvittäminen maastossa
- Tarvittaessa kompensaation täydentäminen osoittamalla siihen lisää heikentyvää aluetta vastaavassa suojelun tasossa valmiiksi olevia isonuijasammalesiintymiä

Jänkäkurppa:

- Heikentyvän alueen suojelun tason arvioiminen
- Korvaavien alueiden populaatiokoon ja suojelutason asianmukainen ja dokumentoitu selvittäminen lajikohtaisella pesimäkartoituksella sekä tuloksen suhteuttaminen populaation laajempaan tilanteeseen
- Suunnitelman täydentäminen osoittamalla lisää valmiiksi heikentyvää aluetta vastaavassa suojelun tasossa olevia jänkäkurpan asuttamia elinympäristöjä suojeltavaksi tai täydentämällä ennallistamistoimenpiteitä siten, että heikennystä vastaava määrä jänkäkurpan asuttamia elinympäristöjä saatetaan heikentyvää aluetta vastaavaan tilaan ennallistamalla toimenpiteiden epävarmuus ja aikaviive huomioiden

Mustaviklo:

- Suunnitelman täydentäminen osoittamalla lisää valmiiksi heikentyvää aluetta vastaavassa suojelun tasossa olevia mustaviklon asuttamia elinympäristöjä suojeltavaksi tai täydentämällä ennallistamistoimenpiteitä

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

siten, että heikennystä vastaava määrä mustaviklon asuttamia elinympäristöjä saatetaan heikentyvää aluetta vastaavaan tilaan ennallistamalla toimenpiteiden epävarmuus ja aikaviive huomioiden

3 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Riikka Juutinen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Mari Rajala. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Tiedoksi

Lapin liitto

AA Sakatti Minig Oy

Metsähallitus, Luontopalvelut

Lupa- ja valvontavirasto

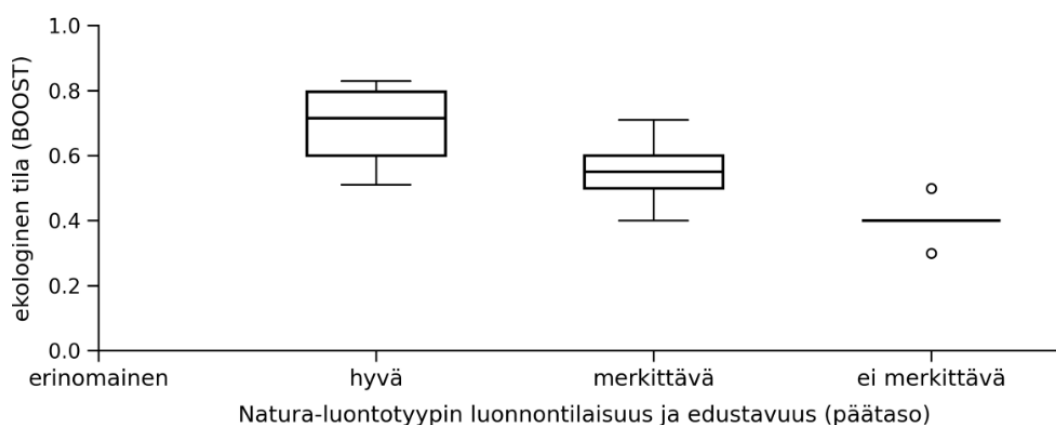
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

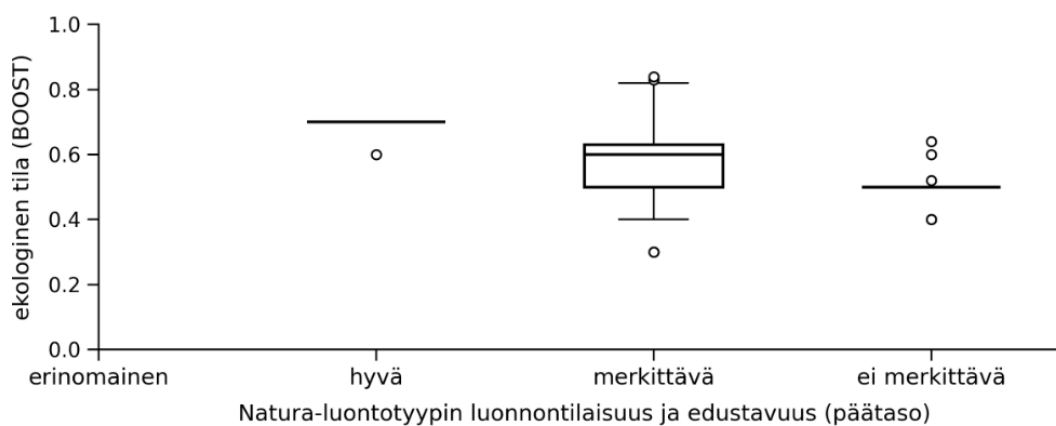
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

4 Liite 1. Natura-luontotyyppien luonnontilaisuuden ja edustavuuden sekä ekologisen tilan suhde

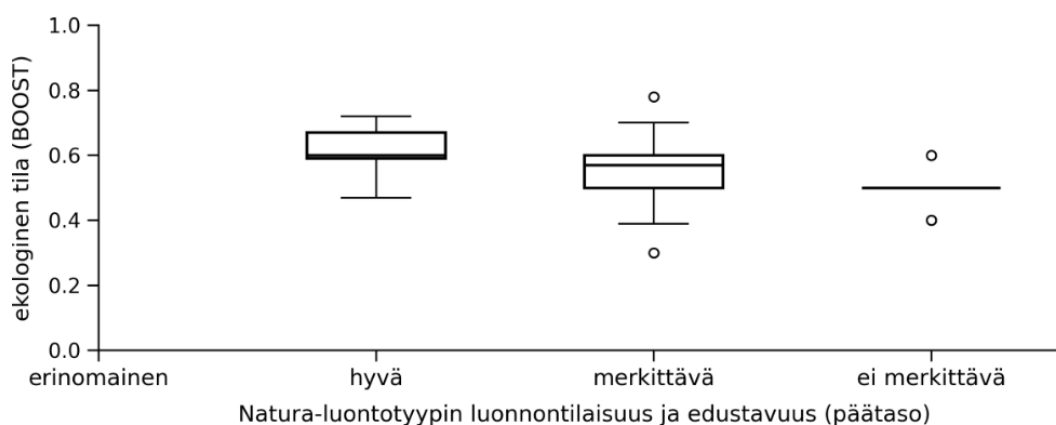
Letot (7230)

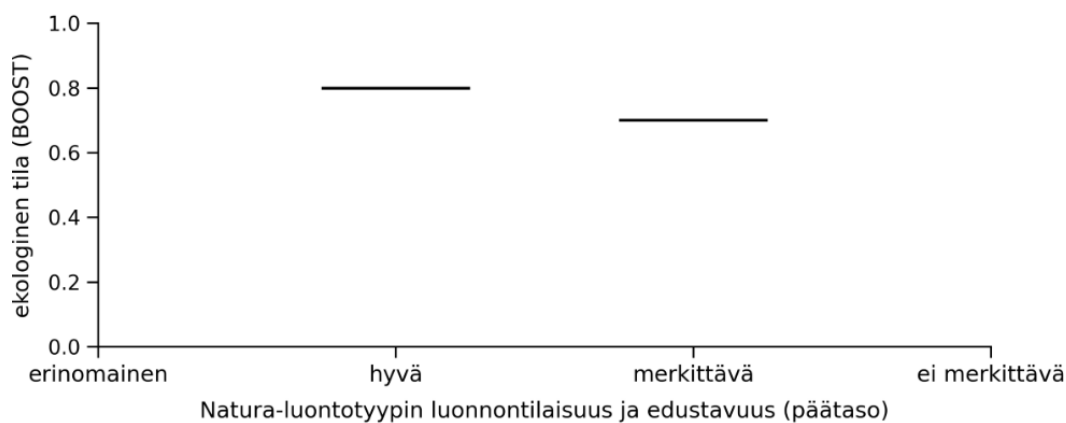
Aapasuot (7310)

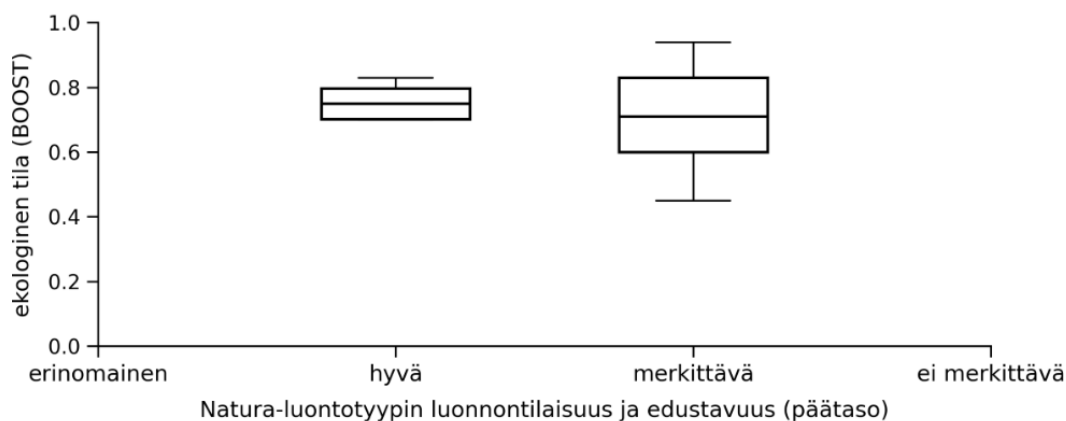
Puustoiset suot (91D0)

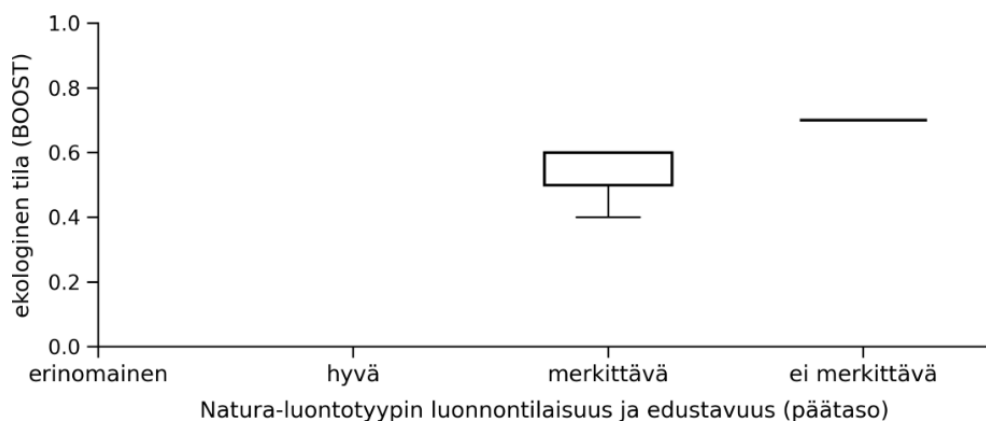
Pikkujoet ja purot (3260)

Vaihettumissuot ja rantasuot (7140)

Lähteet ja lähdesuot (7160)

Lausunto

2.10.2026

LVV-U/25662/2026

Julkinen

Aineistolähteet: Käppäläaapa_kuvioaineisto_14082026.shp, Isoaapa alkup_aineist ja boost laskut ja arvot.shp, Hiivana_aapa alkup_aineist ja boost laskut ja arvot.shp, särkiaapa alkup_aineist ja boost laskut ja arvot.shp, Käppäläaapa_pilottialue alkup_aineist ja boost laskut ja arvot.shp

Tämä asiakirja LVV-U/25662/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/25662/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Juutinen Riikka 02.10.2026 14:05

Ratkaisija Rajala Mari 02.10.2026 14:05